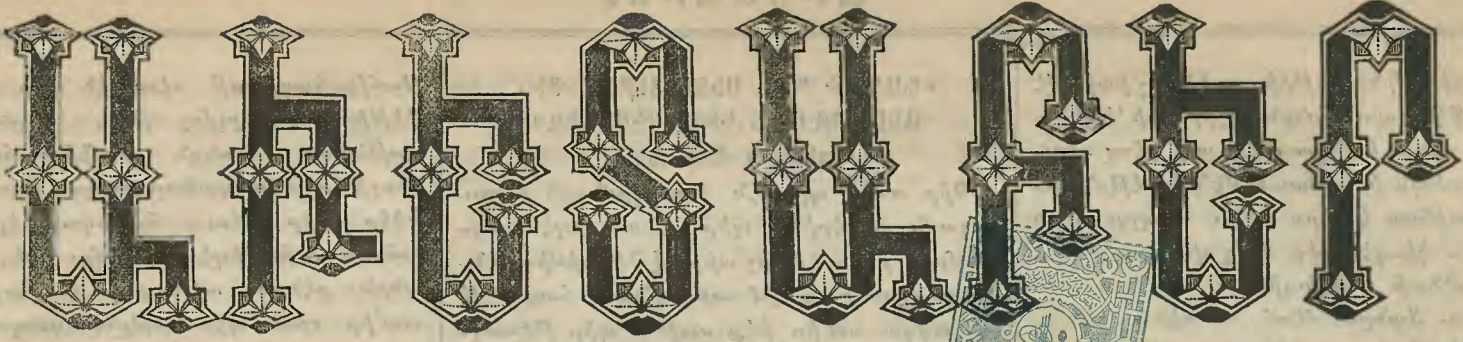

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ՝ ՏԱՊԵՐ ՂԱԶԵԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 34.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 29, 1891.

Ն. 35

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԷ

	Սահեֆէ
Հազարը վէ Շէրեր Ատէմէր	273
Սերայ վա'րդի վէ Սերայ Օյունը	273
«Պաղատ Պէն Սիդէ Տէրիմ Գի, Ասլա Եւ- մին Եթմէյէսինի»	274
Հալ Ը Հազարը Ֆէտա Եթմէր	275
Սիւտ վէ 'Իլլէթ	275
Շայան Ը Տիգրաթ Պեր Գատըն	276
Մուհարրէրաթ	
'Իլմ Ը Պաշա Ը Աթիգաթ վէ Գիթապ Ը	276
Մուհարրէր	
Խրիսթիանայրը ձոն խելարը Պապընտա Չալըմազա Նէ՞ Եօլլար Իլէ Թէշլեգ Էտէ Պիլիլի	277
Մուհարրէր Ը Հապիլէտէ Հուսուլէ Կէ- լէն Իսլահատ	278
Շու'ուհարթ Ը Սիյասիյէ	279
Ագճէլէրին Ֆիյ'աթը	280

ԱԻԵՏԱՐԵՐ. Հէր հաճախ ձուճա երբեքսի կիւնիս ցնշր օլունուր:

Մեմալիքի Շահանգ վէ տիյարը եհնեպիլի իջիւն սեհեյիլի պեր վէհն ի փէշի 1 1/2, վէ ալըր ալըրը 3/4 Մեհիտիլի, վէ պիլը ճիւս-խեսի 30 փարա օլունա, փօսրա իւճրէրի բա-րաճըմըգա 'ա'իս տիր:

Ղազեթայա տերմ իջիւն բանրիրաք վէ ա-պօնէ եազըմագ, վէ փօսրայա 'ա'իս մե-վատտ իջիւն մեքրուպ վէ ազգէ Խաթապօյ-տա Ամիրիգան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պար-նըմ իսմինէ կեօնտիլիմիլ տիր:

Ամերիգան Միսիսիլէրի Շերքէթի Թարաֆընտան,
ՍԱՀԻՊ Ի ՍԹԻՅԱՅ, Հ. Ք. ԿԻՐԻՆ
ՄԻՒՆԻԼԻՅ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ՀԱԳԳԱՐՁ ՎԷ ՇԵՐԻՐ ԱՏԵՄԼԵՐ

Բէսուլ «Հազարը վէ Շէրեր ատէմ-լէրտէն» գուրթուլտուն տէյիւ պիլրա-տէրլէրին քէնտիսի իչիւն տու'ա էթմէ-լէրին ըհնա էտէր: Տիւնեատա չօգ-հազարը քիմնէլէր պուլունմաւը աճը-նաճագ պիլը հալ տըր: Տիւնեպիլի ա-տէմլէրին քիլիսէ Մեհիտիլի վէ տին-տար ատէմլէր 'ալէյիլնտէ էթտիլլէրի գրիթիգալար չօգ տէֆ'ա ղայէթ միւ-նասէպէթսիլ վէ պօշ շէյլէրտէն 'իպա-րէթ տիր: Ատէմ վար տըր քի տին ուղընա վէ էօրմէլ ճանլարըն իւլլատը ուղընա հիչ պիլը շէյ էթմէքսիլիլ պիւ-թիւն սէնէյի կէշիլլիլ իսէ տէ, պու ա-տէմ քէնտի գուսուրընը կէօրմէյիլ, տինէ խըտմէթ էտէնլէրի, վէ չօգ տէֆ'ա քեամիլէն միւլէստէր օլարագ տէյիլ, ամմա տօղրու, ֆա'իտէլի վէ տինտար պիլը 'էօմր կէշիլլմէյէ ղայրէթ էտէնլէրի

տա'իմա գրիթիգա էտէր: Պէյլէ ատէմ-լէր' պաշգա պիլը շէյէ պէնգէմէլլէր, իլլա տէնշէթիլ պիլը ֆուրթունա վադ-թընտա էմին պիլը գայա իւղէրինտէ տուրուպ տա ֆուրթունայա թուրու-մըլ օլան կէմինլին իմտատընա էթթի-շէն ճան գուրթարան սանտալընըն թա'ի-ֆէլէրինէ պաղարագ, «Հիչ էյի իշ կէօրմէյօրլար, նէ՞ գատար եանլըլ է-տիյօրլար, նէ՞ ֆէնա քիւրէք շէքիյօր-լար, նի՞չիւն շէյլէ վէ պէյլէ էթմէ-յօրլար», տէյէն պիլը ատէմ պէնգէլլէր: Պու կիպի քիմնէլէրէ փէք միւնասէ-պէթլէ տէնիլէ պիլիլ քի, «Տօսթըմ, պօղուրմագ թէնլիլէսինտէ օլան թա'ի-ֆէլէրի գուրթարմագ սալթ պու ճան գուրթարան սանտալընա մոստու տէյիլ տիր, էկէր սէն օ իշի տաշա էյի պիլը եօլտա եափա պիլիլտէն, կիտիլ եափ-մաղա աղատ սըն»: Շու եա պու վա'իլ եաթօտ քիլիսէ ա'գալը իւղէրինտէ գա-պաշաթ պուլան վէ, «Լաղըմ օլտըրը գա-տար ֆէտաքեար վէ նէֆալէրին ին-քեար էթմիլ քիմնէլէր տէյիլ տիրլէր» տէյէրէք, անլէրին թալըր ու հարէքէթի-նի գրիթիգա էտէն պիլը ատէմէ բասթ կէլալիլմիլտէ, տէրունիլմիլտէն էյ-լէ կէլիլ քի, պու կիպի պիլը քիմնէյէ իրթապէն, «Տօսթըմ, տինեա կէնիլ տիր, վէ կէօրիւլէճէք չօգ իշ վար տըր, վէ օ սէնլին պէյէնմէտիլին ատէմլէր տինեատա պուլունան պիլթիւն իշի կէօրէճէք տէյիլ տիրլէր: անլէրին իւ-ղէրինտէ գապաշաթ պուլաճագ եէրի-նէ էյի օլուր քի փալթօնը չըգարըպ իշէ պաշլայատըն, վէ անլէրէ ինքեարը նէֆա նասըլ օլուր իտիլինի, վէ փաք վէ քէնտի ֆա'իտէսինի արամայան վէ էյի-լէք սէվէն վէ հէմ տէ տինտար պիլը 'էօմր կէշիլլմէք նէ տէմէք օլտըրընը քէնտի 'իպրէթլինլէ կէօսթէրէսին», տէ-յէլիմ:

ՍԵՐԱՅ ՎԱՊԻՋԻ ՎԷ ՍԵՐԱՅ ՕՅՈՒՆՃԸՍԸ

Չօգ սէնէլէր ագաթմ վիւրթէմպէրկ էյա-լէթինին վայթաթիլ օլան Շթուրկարտ շէրինտէ Տան իսմինտէ ղայէթ մէշնուր պիլը վա'իլ վար իտի: Պու գաթ ղայէթ 'ալիմ վէ պէլաղաթըլ օլտըրընտան, օլ վադ-

թըն գրալը հէր նէ գատար տինտար պիլը ատէմ տէյիլ իտի իսէ տէ, անը սէրայըն վա'իլիլ խըտմէթինէ տա'վէթ էթտի, վէ պու վա'իլի տինլէմէք իչիւն պէյիլը գա-լաղալը կէլիլ իտի:

Սէրայտա գրալըն փէք չօգ սէվտիլի պիլը տէ օյունճըսը վար իտի քի, ղայէթլէ ախ-լաղը պօղուգ պիլը ատէմ իտի իսէ տէ, մու-գալիտիլ արթըգ պու ատէմտէ պիթմիլ օլուպ, օյունլարընտա հաղըր պուլունան էնալի թարաֆընտա ղայէթլէ սէվիլիլ ի-տի: Պիլ տէֆ'ա պիլը սէրիսօլ թագլիտի եա-փար իքէն վէ էն գըյադ պիլը քէրթէտէ օլտըրը վաղթ, սէրսէմլէնիլ շէնա իւղէրինէ տիւշտիւ վէ էօրիւ կիպի եաթտը: Սէյրճիլէր պուլուն տա պիլը օյուն ղանն էտէրէք 'աղիմ շամաթա իլէ էլ չըրփմաղա պաշլատըլար իսէ տէ, պիլը աղ սօնրա օյուն օլմայըպ սա'իհէն պիլը գաղա օլտըրը անլաշլտըրտա անիտէ փէրտէ էնտիլիտի, վէ օյունճը քէնտի օ-տաալնա կէօթիւրիւլէրէք հէքիմ չաղըրտը, վէ սէյրճիլէր տաղըրտը: Չէվալը ատէմ տամիլ էնտիլմիլ օլտըրընտան 'աղը պա-շընա կէլմէտի վէ պիլը գաշ սա'աթ սօնրա էօլտիւ:

Գրալ թէսէլի գապուլ էթմէլ տէրէճէտէ միւլէտտէր օլտու, վէ ճէնաղէ ալայընը սալ-թանաթ վէ թանթանա իլէ իճրա էթմէք ի-չիւն լաղըմ օլան թէտարիլքեաթ կէօրիւլ տիւ: վէ օլ վաղթըն 'ատէթինէ կէօրէ մէր-հուրն կէշիլիտիլ 'էօմրիւ գապրիսթանտա մոլիսթասարճա մէտն ու սէնա էթմէք ըհս-մէն խըտմէթտէ պուլունան վա'իլլէրէ տիւ-շէր իտի իսէ տէ, շէնտէ պուլունան ճիւմ-լէ չօպանլար պէյլէ պիլը ատէմի մէտն ու սէնա էթմէքտէն չէքինէրէք պիլէր պիլէր պու խըտմէթի իճրա էթմէքտէն քէնտիլէ-րին մա'ղուր թուրթուլալարընը ըհնա էթ-մէյէ պաշլատըլար, վէ նիսայէթ ճէնաղէ ա-լայընը թէրթիլ էտէն գօմիթէ մէյ'ուս օ-լարագ սէրայ վա'իլի Պատ: Տանտան պու խըտմէթի իճրա էթմէսինի ըհնա էթ-տիլլէրինտէ, անըն բաղի օլտըրընը կէօրէ-րէք չօգ թէ'աճիւլ էթտիլլէր: վէ չար չա-պըգ օլ խըտմէթի Պատ: Տանըն իճրա էտէ-լէք օլ խըտմէթի Պատ: Տանըն իճրա էտէ-րինտէ եաղըրտը, վէ ատէմլէր վէրագ էտէ-րէք, «Պաղալըմ չու տինտար վէ սատըգ չօ-պան օլան սէրայ վա'իլի պէյլէ պիլը ատէմ հազըրտա նէ՞ տէյէճէք» տէյիլ մէղալըրդա թօփլանտըլար:

Պատ: Տան նուրթընա էսաալ քէլամ օլ-մագ իւղրէ վա'իլ քիթաղընըն օն պիլին-ճի պապ իւլիւնճիւլ ալէթինին սօն գըսմընը, եա'նի «Վէ աղաճ ճէնուպէ եա չիմալէ տօղ-րու տիւլէրսէ հէման տիւշտիլիւ եէրտէ

գլալըր, » ըլլամընը ինթիկապ էթմիչ խոի • վէ
միւլթէվէֆֆա օյունճընըն կէչիւրտիյի 'էօմրիւ
մէտհ ու սէնա եօլընտա հիչ պիր սէօղ սէօյ-
լէմէյիպ, «Խպն իւլ ինսան մէ'մուլ էթմէտի-
յիմիղ վազլթտա կէլիւր» տէյիւ հազըր օլան
ճէմա'աթա կիւղէլ պիր վա'ղ վէրտի :

Պու հիքեայէյի եազան 1841տէ Շթուլթ-
կարա շէհրինտէ պուլուհտըը վաղթ թիւ-
պլինիլըն տար իւլ ֆիւհուհըն թալէպէկես-
նընտան օլուպ, Պատ. Տանըն վա'ղարը
վասըթասըլլէ թէվպէ էթմիշ, վէ մու'ախ-
խարէն Ինճիլին իշինէ կիրմիշ պա'ղը վա-
'իլլէր իւէ կէօրիւշմէք մէսէրրէթինէ նա'իլ
օլմուշ տըր : Պու վա'իլլէր արասընտա հէմ
էյի պիր շա'իր վէ հէմ էյի պիր վա'իլ օլան
Տր. Ալպէրթ Եաք պուլուհտըը կիպի, չօ-
ճուզլար իշիւն հիքեայէյի դալէմէ ալան
վէ միսիօնէրլիք իշինէ դայէթլէ մուհապ-
պէթի օլան Պատ. Պարթ պուլուհուր իաի :
Հօֆէքքըր նամ իքի պիրատէրլէր վէ Գրի-
մաքըր նամ պիրատէրլէր պու միւսպա-
րէք ատէմէրին իշինտէ իտիլէր : 'Աճէպա
օլ միւսպարէք չօպան, Պատ. Տան, նէֆի է-
տիլտիլ «Ճէզա Մահլէսի» տէնիլէն հէրտէ
քէնտի էմէյինին սէմէրէսի օլան պու վա-
'իլլէրի պիրի պիր արդասը սըրա սէմատա
կէօրաիւլիւնտէ նէ 'աղիմ մէսէրրէթ հիսս
էտէճէք տիր : Պու հիքեայէտէն անլաշըլտը-
ղը իւզըէ, Բապպըն շէրրաէն խայր վէ զուլ-
մէթտէն նուր իլէրի կէթիլտիլինի պու
'էօմրտէ նէ դատար տէֆ'ա միւշահէտէ է-
տէրիզ :

«ՅԱԳԱԹ ՊԷՆ ՍԻԶԷ ՏԵՐԻՄ ՔԻ,
ԱՍԼԱ ԵԷՄԻՆ ԷԹՄԵՅՅԱՆԻԶ»

[Պէնտ 1 մախսոռս]

Եւմին էթմէնին իքննճի մաղաբարթը ա
տէմէրին պիւրի պիւրէրինն օլան ի'թիմատ
լարընը զա'իֆլէնտիւմէսի տիր: Էկէր պի
քիմսէ հաղիգաթփէրլէր իսէ, Ալլահը չա
հիտ թութմաղա նէ' հաճէթ: Էկէր պի

Յագարթ սայքը սա^աիր հէլի խրիսթիան-
լար պու կիպի սըրաւարտա հէմին էթմէնին
աօղըու վէ միւնասիպ օլարզընը իտտի'ա
էտէրէր: Անլէր զայէթ նատիրէն լուզու
պուլարզլարընտան, օլ տէրէհէ ֆէվզ էլ'ա
տէ էհէմմիյէթի հա^արզ տիրէր քի, վաղի-
ֆէմիղի պիղէ իխթար էտէն վագարը վէ

նատիր վճարող՝ պուլուր պիր հատիսէ օլ-
մասը պիրվիմ իշխան խայրը տըր: Իստիր-
թօլը իշխելէր պէքըրյէ 'իլաճ մագաժընտա
գուլլանըլաղլարը հալտէ հիշ պիր թէ'սիր
իշխմէսիքըրի միսիլիւ, 'ալէտ տէվամ եւ-
մին էթմէք 'ատէթիւնտէ օլան պիր քիմսէյէ
տախի եւմինէր պէօյլէ խոստուսի սըրա-
լարտա գուլլանըլաղլարը գէմանլարտա հիշ
պիր թէ'սիր իշխմէսէլէր: Յագաթ մու-
'ամէլաթը տիւնեկէլիսիւնտէ էվլէթ տէտիյի
էվլէթ, վէ խայր տէտիյի խայր օլան քիմսէ
Փարլամէնթօյա ա'զա ինթիխապ օլունուր,
եախօտ տիկէր պիր քիմսէնին էմվալիւնէ վէ
պէքըր հայաթընա պիւլէ թէ'սիր օլան պիր
տա'վատա շէհատէթ էթմէյէ չաղըլըրսա,
միւմաիլէյին եւմին էթմէսի պիլգճէ միւնա-
սիւպ տիր: Պուլուրտա պիր կէօնէ րի'այէթսիլիք
եօդ տըր, զիրա միւմաիլէյի պաշ աշըգ, վէ
մու'ամէլէսիւնին աղըրըլընը հիսս էթմէքտէ
օլարագ 'մէ'մուրլիյէթիւնէ սատըգ գալմաղը
եախօտ տօղըրու շէհատէթէ թմէյի վա'տ էտէր:
Պէօյլէ միւնասիւպ պիր սըրատա էտիլէն եւ-
մին ատէմէլէրին պիրի պիրլէրինէ օլան ի-
թիմատարընը տախի աղալթմաղ: Էկէր
Յօն Գաիրիվի քէմալը ինթիրամէլէ թէ-
վաղու՝ էտէրէք, «Ալլահըն եարտըմըյէ իմ-
վէրաթօրա վէ մէմէլէթիւն գանուըն էսա-
սիսինէ սատըգ զալաճաղըմա եւմին էտէ-
րիմ», տէրսէ, եախօտ պիր շահիտ ֆի'իլի
գաթլ թէօհմէթիլէ միւթթէհիմ քիմսէնին
էսնա ի մուհաքէմէսիւնտէ «Տօղըրուընը
քէմաիլէն սէօյլէյիպ ասլա եալան սէօյլէմէ-
տիլիմէ եւմին էտէրիմ», տէրսէ, ատէմէլէր
պու սէպէպտէն պիրի պիրլէրինին սէօյլէ-
րինէ տահա աղ ինթիմատ էթմէլէր: Ջան-
նըմըճա, պու կիպի սըրալարտա Ալլահըն
հուզըրընտա տուրաղըմըլը վէ անա ճէ-
վապ վէրէճէյիմիլի էյիճէ խաթըրմըլտա
թուլթմաղ պիրվիմ իշխան խայրը տըր:

Միւնասիւպ սըրալարտա եւմին էթմէնին
միւնասիւպ օլտըլընա ֆիթապը Մուգաու-
տէստէ սէրահաթ վար տըր: Թէս. 6. 13:
10. 20տէ 'Իպրանիլէրէ Բապպըն իսմիլէ
եւմին էթմէք էմր օլունմըլ տըր: Վէ լա-
քին իշպուլ էմրին իտարէ ի 'աթիգայա մախ-
սուս օլուպ, ֆրիստոսըն քէլամըյէ լաղլ
էտիլտիյի իտտի'ա օլունա պիրի: Յագաթ
Պօղոս պիր գաշ սըրալարտ (Բօմ. 1. 9: 2
Դօր. 1. 23: 7ալ. 1. 20: Ֆիլիպ. 1. 8: 1
Սէլ. 2. 5) իֆատաթընըն կէրէք օլտըլընա
Ալլահըն շահիտ թուլթմըլ տըր քի, պիր քիմ-
սէ տախի եւմին էթմիյի գէման պուլունտան
պաշգա պիր մու'ամէլէտէ պուլունմաղ:
Վահ. 10. 6տա մէլէք եւմին էթմէքտէ օ-
լուպ, վաղթ ու հալըն էհէմմիլէթի սէպէ-
պիլլէ պէօյլէ պիր եւմին էթմէսի տախի ճա'իլ
իտի: 'Իպրանիլէրէ օլան րիսալէտէ Ալլահ
քէնտի հաղըլ իշխան եւմին էթմէքտէ կէօ-
թէրիլմիլ տիր: 'Իպր. 6. 13-17. 7. 21: Բապ-
պըմըլ Կայիալա հուզըրընտա մուհաքէմէ
էտիլտիյի էսնատէ քէնտի ի ա'զամ թարա-
ֆընտան քէնտիսինէ եւմին վէրիտիլիստէ
եւմին էթմէք եանըլ տըր տէյիւ ճէվապ
վէրմէտի, Ֆագաթ անա «Սէն պէնիմ ֆրիս-
տոս օլուպ օլմատըլըմա տա'իր եւմին էթ-
մէսի իսթէյօրսըն, եւմին էտէրիմ քի պէն
Քրիստոս ըմ», սէօյլէրճէսիւնէ ճէվապ վէրտի:
Ջաննըմըճա, կէթիլիլէն միսալլէրտէն
պիր իսթիլիյանըն եւմին էտէ պիլէճէյի
միւնասիւպ վաղթլար օլտըլը զահիր օլուր:
Յագաթ պիր թագըմ էյի քիմսէլէրին էֆ-
քէարընճա, հէր 'ատի մէ'մուրլիյէթէ թա'-
կին օլունտըլը, եախօտ հէր պիր 'ատի տա'-
վատա շէհատէթ էթմիլի էսնատէ հէր ա-

տէմէ եւմին վէրիլմէքէ եւմինին գուտսի-
յէթ վէ հիւրմէթի զա'իլ օլմաղտա տըր քի,
պիլ տախի իշպուլ էֆքէարա իշթիլաք է-
տէրիլ:

ՀԱՆԸ ՀԱՅՈՐԸ ՖԵՏԱ ԵԹՄԷՔ

Հալը հաղըրը իսթիգալա ֆէտա էթմէք
ինտանըն իսթիյաղը տըր: Էկէր 'էօմրիւ-
միւղէ թէճըրիպէքէար օլարագ պաշլատաղ հէր
տագիգէյի ֆա'իլէ վէրմէք, թօխումըլ
պուլտաղը եւմէյիպ էքմէք, չալընպ պէքէ-
մէք պիր գա'իտէ ի 'ուսուլիյէ օլուր իտի,
Ֆագաթ կէնճէր ճահիլ, ինթիյարլար տա-
խի քէնտի ատըմլարընը կէրիյէ չէվրմէյէ
ղայր ի մուլթէտիր տիրէր: Տիկէր պիր
ֆէլէսէֆէ — զայէթ էսքի վէ հագիգաթը հալ-
տէ զայէթ էսէֆէնկիլ օլան պիր ֆէլսէֆէ
վար տըր քի, պիր շէյէ պէքէմէք զահմէ-
թիւնի տէյմէք օլտըլընը էօյրէտիպ տէր քի,
«Պու կիւնքի կիւնտէն իսթիֆատէ էյլէ, վէ
պէր հայաթ օլտըգճա 'էօմրիւն սէֆասընը
սիւր. եարընքի կիւնիւն զա'իլէրինտէն
ալտանմա»

Շիւպէն եօդ քի հէփ սըղը իշ իշլէյէն
քիմսէլէր արա սըրա ճէհա ու զայրէթէրի-
նին նաֆիլէ օլտըլընը հիսս էտէճէք պիր
հալէ կէլիլէր իսէ տէ, եօրղուն 'ասապէլէ-
րի թագէ հայաթ քէսպ էտինճէ ֆագիլէթ
վէ 'ուրլիյէթէ օլան էսքի արղուլարը վէ
էվլէլէր իւմիտի մուգաֆֆէրիյէթ կէրի կէ-
լիւ: Պիլ պէօյիւք ատէմէլէրին թէրճէմէ ի
հալլէրինի հալի օլան քիթապլարտա իշպու-
մէյ'ուսիլէթ գէմանլարընը թա'րիֆ օլուն-
տըլարը մահալլէրի կէօղտէն կէլիլիլիլի:
Պիլիմ նաղարը տիգգաթըմըլը ճէլպ էտէն
շէյ անլէրին խարիճի մանի'լէրի պէր թարաֆ
էթմէք ուղըրնտա էթմիլէրի սա'յ ու զայ-
րէթէրին վասֆ ու թա'րիֆի տիր: Նա'իլ օլ-
մաղա չալընտըլը միւրատըլ էլէ կէթիլիլմէյէ
լայըլ պիր շէյ օլուպ օլմատըլընա տա'իր
գուլվիլէթի պիր քիմսէնին թէրէտտիւտտէ
գալտըլը վէ հագիգաթէն մուխաթարալը օլան
գէմանլարա 'աթֆը նաղար էթմէյէրէք կէ-
լէրիլ: Պէօյիւք պիր ատէմտէ էն գուլվիլէթի
շէյ մէրամ ու մագսէտ տիր: Էկէր մէրամ
ու մագսէտինտէ սապիթ գատէմ օլմաղսա
հիշ պիր շէյ էլէ կէթիլիլմէյէ: Պիր ատէմին
հայսիլէթ ի զաթիլէսի տախի անըն պիր
շէյի էյի պիլմէսինի, վէ պիր իշի էյի կէօ-
րէ պիլմէսինի իճապ էտէր: Վէ հիշ պիր
մէյղուլիլէթ, սէն'աթ եախօտ մա'րիֆէթ
պուլունմաղ քի նէֆսի գապթ եախօտ հալը
հաղըրը իսթիգալա ֆէտա էթմէքսիլիլ
էօյրէնիլէ պիլիւն: Կէնճէրին 'ուսուլի
եանիլըլարը գէքէալէթ վէ թալիէ հաու-
տէն ալըրը կիւլվէնմէլէրի տիր: Անլէր Նա-
փիլթօնըն 27 եալընտա իքէն իթալիայը
գապթ ու իսթիլա էթմիլիլի, վէ Ուիլիամ
Փիթին 24 եալընտա իքէն պաշ վէքէալէթ
մէնէտիլիլէ կէլտիլիլի իշթմիլիլէր, եախօտ
պիր շէյին գուհուրընա ինթիլար էթմէքլիլ
'ատէթիլիլ տիւլ օլմուլլար տըր: Յագաթ
'իւլունուլ ֆիւնուլտա, էտէպիլաթտա, հարպ-
տա, սիյասիլաթտա էն զիյատէ քէսպ ի շէօն-
րէթ էթմիլի զաթլար զայէթլէ չալընգան
քիմսէլէր օլմուլլար տըր: պալսթ ու թա-
լի'է կէլիլիլէ էն միւհիլէթիլ օլան խոստու-
կէնճիլէ մախսուս վէ զայ' օլան ֆուրսաթ-
լարըն ինթիյարլարտա նատիլէն պուլուն-
մասը տըր: Միւսթագալէլ պէօյիլըլիլիւ-
նին թօխումըլ գարանլըգտա էքիլիլ: Տիւն-
եանըն մէտն ու աֆէրինինի զաղանաճաղ
օլան կէնճ էլ եէվմ քէմալը սիւքիւնէթլէ
հաղըրըլ կէօրմէքտէ օլան կէնճ տիր: Մէր-

գուլ կէնճ պիրիլ քի, Էկէր էօյրէնմէքտէ
օլտըլը շէյի սա'իր հէր հանկի պիր քիմսէ-
տէն տահա էյի անլար իսէ, եախօտ ֆիլան
նէվ իշի սա'իր հէր քէստէն էյի եախա պի-
լիլ իսէ, 'ագըպէթ հէր քէս քէնտիլին լի-
յագաթ ու մէլլիլէթիլիլ հէր հալտէ անլալա-
ճագ տըր: Օ նէվ' հիսապտա հիշ պալսթ ու
թալիլին գէրրէսի պիլլէ եօդ տըր: Միւնաղ-
գիտլէր պա'ղէն հիշ մէսապէսիլտէ օլան
պիր քիմսէյի մէտն էթմէքլէ ճիւղ'ի պիր
միւստէթ նամտար գըլա պիլիլիլիլ իսէ
տէ, կէրէքտէն էյի պիր իշ իճրա էթմիլ
օլարագ 'ամմէնին հուզըրընա չըգմըլ օլան
պիր քիմսէ 'ալէյիլտէ նաֆիլէյէ չալընը-
լար: Էկէր իշիլ քէնտի քէնտիլի մու'ա-
խէլէ էտէր, քէնտի գուսուրլարընը թա-
հի'է չալընը, վէ քէնտի իշիլիլ քէնտիլտէն
էտնա ատէմէլէրին 'ատի իշլէրիլլէ մուգայէ-
սէ էթմէքտէն իսէ, քէնտիլին թէսալվուր
էյլէտիլիլ նիւմուլէլի քէմալ իլէ մուգայէսէ
էտէր իսէ, տիւնեատա քէնտիլին գօր-
դաճաղը սա'իր պիր միւնաղըլտ եօդ տըր:
Պիր ատէմին ախանաղ շան ու շէօհիլէթէ
նա'իլ օլմասընը սըրըր ուղուն միւստէթ
հաղըրլանմըլ օլմասը տըր: Պիր ատէմին
նա'իլ ի միւրատ օլմասը անըն հալը հաղըրը
ֆէտա էթմէսի իշիլն տա'իմա քէաֆի պիր
գարընըլ օլա պիլլէճէյի իտտի'ասընտա տէ-
յիլիլ: Սա'ատէթիլն շան ու շէօհիլէթէ մէ-
նուլթ պիր շէյ օլմամասըլ էքսէր քիմսէլէր
իշիլն մուճիլի մէմիւնիլլէթ պիր խու-
սուս տըր: Պիլ տահա զիյատէ իշլէրիլիլ իշ-
լէրի խաթըր իշիլն սէվիլ իշպուլ սէվիլ-
լէրի ուղըրնա չալընպ չապալաղըլա-
րը սըրատա ճէպր ի նէֆսէ մախսուս օլան
ճիւղ'ի զահմէթ ու մէյագգաթլարա ճան ու
կէօհիլէլտէն թէհամմիւլ էտէն քիմսէլէրէ
ղըպթէ էտէրիլ: Պիր քիմսէ քէնտի իշիլիլ
իշիլնա կէօսթէրտիլիլ սէն'աթ վէ մէհարէթ-
տէն տօլայը իշլտէճէյի մէտնիլտէն զիյատէ
սէվէրսէ, թա'լիլ ու թէրպիլլէ հատալը քէ-
մալէ վարմըլ օլուր:

ՍԻԻՏ ՎԷ 'ԻԼԼԷԹ

Սիւտին մուլխաթարալը վէ պուլալըգ օլան
'իլլէթլէրին եայըլմասընա վասթա օլտըլը օլ
գատար չօդ տէֆ'ա թէպէյիլն էյլէմիլ տիր քի,
էվ սահիլիլ օլան քիմսէլէրին իշպուլ մէյըրու-
պաթը լաղըմէնին հէմ քէնտիլէրինէ հէմ տէ
էվալալարընա պիր զարարը տօգանմամասը-
նա տիգգաթ էթմէք վէզա'իլ ի միւքէլլէ-
ֆէլէրի իլթիլաղսընտան տըր: Դըղըլ հիւմ-
մա, հիւմմա ի թիլֆօիտի, «Էֆէրէ» վէ սա-
'իր 'իլլէթլէրին պա'ղէն սիւտտէն նէլ'էթ
էթմիլէրի, վէ պիր խայը լիւզուլմաղ է-
լէմ ու քէտէրլէրէ սէպէպ օլտըլարը թէ-
պէյիլն էյլէմիլ տիր:

Ասըլ շայանը տիգգաթ խոստուս շու տըր
քի ինէք ախօրընըն, չիֆթիլլէրիլն, վէ
սիւտիանէլէրին էթրաֆ ու էքնաֆլարընը
սըհէթիլն պէր քէմալ պուլունմասընա զա-
յէթլէ մուլաֆըլ օլմասը իլէ պէրապէր սիւ-
տիւն 'իլլէթ թօխուլարընը շամիլ պուլուն-
նա պիլմէլէրի տիր: Սիւտ ինէքտէն սաղը-
լըպ ալընտըլը վաղթտա պիր չօդ շէյլէրէ
մուլիլիլ օլտըլը չօդ տէֆ'ա մուհագգաղ
սուրէթտէ թէպէյիլն էյլէմիլ տիր: Պա'ղը
սըրալարտա տախի սիւտ սիւտիւ սաղան
քիմսէլին տիգգաթսըլըլընտան ինէյիլն մէ-
մէլէրինտէ հասըլ օլան եարալար սէպէպիլլէ
պուլալըգ հալէ կէթիլիլմիլ տիր:

Պա թէճըրիպէ իսպաթ օլունմըլ պիր քէյ-
ֆիլլէթ տիր քի, չօհուլար հէր կիւն սա-
'իրլէրտէն զիյատէ սիւտ իշթիլլէրի սէպէպ-

տէն, սիւստէն հասըլ օլան պուլաշըգ 'իւ-
լէթլէրէ էն զլյատէ անլէր միւսլթէլա օ-
լուրլար: Եալընըզ զահլէ, չայ վէ էմսա-
լիլէ պէրապէր սիւստ իչէն քիմսէլէր պու-
նէվ 'իլլէթլէր տօղրուտան քէնտիլէրէ պու-
լաշմազսա, մէզքիւր 'իլլէթլէրէ նաւորէն
թութուլըլար: Տիկէր թարաֆտան նիչէ
քիմսէլէր մէզքիւր սիւստիւ պա'զը սըրալար-
տա պիւա զարար իշտիքլէրի հալտէ դօմ-
շուլարը 'իլլէթլէ թութուլըլար, զիրա
սիւստ հէր հէրտէ պիւր պուլաշըգ 'իլլէթ թու-
թուլըլարը քէնտիլէրէ ճէլզ 'էթմէտիլի
կիպի, մէզքիւր 'իլլէթլէրէ հէր աւէմ 'այնի
տէրէճէ միւսլթա'լտ տէյիլ տիր: 'իլլէթլէր-
տէն մա'սուռն զալմազ իչիւն էն էյի չարէ-
լէրտէն պիւրի սիւստիւ սաթուռն ալըր ալմազ
զայնաթմազ տըր: Պու պիւր կէօնէ զահմէ-
թի մուհիւլ օլմասա կէրէք, զիրա էկէր սա-
պաշայըն ալընան սիւստ ալընըր ալընմազ
զայնաթմազ ալընա օլմազտան էլվէլ սօ-
ղուշուպ զուլլանըլմազ հազըր օլաճուգ: Էօյ-
լէտէն սօնրա ալընան սիւստ իսէ տէր հալ
զայնաթմազ Էթէսի սապաշայըն զուլ-
լանըլմազ իւղրէ սէրին պիւր հէրտէ հըֆզ
էտիլէ պիւրի: 'իլլէթ պուլ վէճիլէ վէ ազ զահ-
մէթլէ էվ սահիպլէրի սիւստ վասըթմազըլէ
խանէլէրինէ 'իլլէթ կիրմէսիլի մէն' էտէ
պիւրլէր:

Յիւ հազիլզա սիւստիւ զայնաթմազ էվվէլա
քէնտիլէրէ, սանիլէն դօմշուլարըլմազ զար-
շը 'ատէթա պիւր ֆարզ տըր: Շիւսլէ հօգ
քի 'իլլէթ սիւստ զայնաթմազըլէ խանէլէրի-
միլէ կէլմէքտէն մէն' օլունամազ, զիրա
պաշաա հօլ իլէ տախի կէլէ պիւրի: Ֆադաթ
ազալլի անըն կիրմէսիլի մախսուս օլան
իւզուռ հօլու զախաթմազ օլալըլմազ քէն-
տիլիլէք: զանա'աթ հասըլ էթմիլ օլուրըզ:
Սա'իլլէրէ տախի իւզուռ սաաթ ուսուլը
գաւալըլ էթտիրմէյէ չալըշմալըլըզ:

ՇԱՅԱՆ Ը ՏԻԳԱԹ ՊԻՐ ԳԱՏԸՆ

Տ. Փալըրս վէ էվլալարը նամ պանգա-
նըն վէ տէօշէմէլը մուշամմա' ի'մալ էտէր
պէօյլէք չիքքէթիլն ըլ'խէսի' օլան Միսիս
Տէպօրա Փալըրս Նիւ Եօրգ էյալէթիլէ թա-
պի' Լանսիլիպուրիլ նամ մահալտէ վաղը'
խանէսիլտէ 101 հաշընտա օլալըլ հալտէ
Մայիս 28տէ վէֆաթ էթմիլ տիր: Միւսմա-
իլէյնա 73 սէնէ Լանսիլիպուրիլտա զալմըշ,
վէ էվլալարընա 2 միլիօն տօլար զըյմէ-
թիլտէ էմլաք ու 'ազար թէրք, վէ թա սօն
նէֆէսիլի կէլիւնէյէ գատար գուլվա ի զիհ-
նիլէսիլի մուհաֆազա էյլէմիլ տիր: Միսիս
Փալըրս 1790, Օլոս, 5տէ տօղմուշ, էվլէն-
մէզտէն էվվէլ 8 սէնէ թէրզիլիք էտէրէք,
վէ իլիլիք էյիլէրէք քէնտիլ թէ'այիլիլիւնիւ-
զազանմըշ, վէ 1816 Փետր. 22տէ Լանսի-
լիպուրիլտա խօճալըգ էթմէքտէ օլան վէ
քէնտիլիլիլն չօճուլըլընտան պէրու թանը-
մազտա պուլուռնալըլ Ուլիլաւ Փալըրս իլէ
էվլէնմիլ տիր: Լանսիլիպուրիլ մուլաթէ-
լէթլէրի 'ազապիլտէ Մ. Փալըրսըն նազարը
տիլզաթը պիւր 'արապանըն տիպիլտէքի պիւր
տէօշէմէ պէզիլ փարշասընա ճէլզ օլունտուռ,
վէ սօֆրա մուշամմա'լարընըն ուսուլըլ ի-
մալընը պա'զը տէրէճէ պիլալիլիտէն, մէզ-
քիւր մէթա'ը ի'մալ էթմէյէ զարար վէրտի:
Միւսմալիլիլիլն թէճըլպէլէրի օլ տէրէճէ մու-
լաֆֆազիլէթէ մազհար օլտուռ քի, ազ վա-
զըլտան խօճալըլըլ թէրք էթտի: Պիւր վա-
զըլտա գատար Մ. Փալըրսըն հէկհանէ
մու'ալլիլիլիլիլ զէլմէսիլ իտի իսէ տէ, ի'մալ
էյլէտիլիլ մէթա' օլ գատար չօգ սաթըլըյօր
իտի քի, տահա կէնիլ իէրէ վէ տահա չօգ

մու'ալլիլիլիլիլ իւզուռ հասըլ օլտուռ, 1829տա
պէօյլէք պիւր ֆապիլզանըն ինչասընա պաշ-
լանտը:

Սէնէ ի մէզքիւրէ զարֆընտա Մ. Փա-
լըրս ճիւա իչիւն պիւր թէրքիլ հալտըլը
էնտա տէ հանըպ էօլտիւ, վէ Միսիս Փալըրս
միւսմալիլիլիլ գուլթալմազ չալըշտըլը սը-
րատա ֆէնա սուրէթաէ հանտը: Իւզէրին-
տէ իքի ուֆազ չօճուգ վէ հէնուգ ինչասը
պիլթիլիլիլիլ օլան ֆապիլզալտան խալը
պօրճ գալտըլը հալտէ Միսիս Փալըրս մէ-
յուս օլմալըպ, պիւրիլիլ գուլվէթիլիլ պաշ-
լանմըշ օլան իչէ տէվալմ էթմէյէ զարար
վէրտի, վէ օլ տէրէճէ 'ազիլմ մուլաֆֆա-
զիլէթէ նա'իլ օլտուռ քի, 1842տէ կիւզէլ
պիւր իչէ, պօրճտան ալաւտ օլան պիւր ֆապ-
իլզալա վէ պէօյլէք պիւր մէպալալա մալիքէ
իտի: Պուստան երմիլ սէնէ էվվէլ իլին ի-
տալէսիլիլ օլունա տէվըլ էթտիլիլ զէմանա
կէլիլիլիլիլ գատար միւսմալիլիլիլ իտալէ խա-
նէ վէ ֆապիլզալտա հէր կիւն պիւր խալը
ոա'աթ կէչիլիլիլ իտի: 1877տէ Միսիս Փա-
լըրս Տ. Փալըրս վէ էվլալարը նամ խու-
սուսի պանգալըլ թէշքիլ էթտի, վէ հէր քէս
Միսիս Փալըրսըն իլթիլալընա էմիլիլէթ
էթտիլիլիլիլիլ, պիւր ալտան պանգա-
տան փարա ալըպ վէրէնլէր չօզալտըլընա
մէպիլ քէսը տախի պիլթ թապի' օլ նիւ-
պէթտէ արթտը: Իւզուռ պանգա էլ հէլմ օ
թարաֆարտա էնմիլ'թէպէր օլան պանգա-
լարտան պիւրի տիր:

ՄՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

'ԻԼՍ Ի ՊԱՅՍ Ը 'ԱԹԻԳԱԹ ՎԷ ՔԻԹԱՊ Ը ՄՈՒԳՍՏԵՍ
[Իւզուռ նուլթը Ատանատա թէճէմմիլ' է-
տէն իթթիհատ մէճիլիլիլ հուզուլընտա օ-
ղունուպ, մէճիլիլիլ իլթիլմալընա պիլնա'էն
Աւիսթէրտէ 'ալէլ իլիլիլտալ տէրճ օլուն-
մըշ տըր:]

Ատարը 'ալթիլալտան պահո էտէն 'իլմ օն
ալթընը 'ատար գատար հալընըլ Եուռա-
նիլթան իլէ իթալիլանըն տալըլ 'ալթիլէ-
լէրինէ միւսմալըլ իքէն, պու սօն 300 սէ-
նէ զարֆընտա սա'իլ միլլէթլէրին էսէրլէ-
րինիլ թէտգիլ ու միւսթալա'ալը տախի
պիւր պիւրի արգասը սըրա 'ալիլմէրին տիլ-
զաթընը ճէլզ էյլէմիլ տիր:

Մէզքիւր 'իլմիլ իւշ չիւ'պէսի օլունալ, պի-
րինիլիլ գալմա վէ քիւրէք իլէ հէր ալ-
թընտա կէօմիլիլիլ օլան զատիլմ պիլնա-
լարը պուլունալ մէյտանա չըգարմազ, իքիւ-
նիլիլ գատիլմ էլ հազըլարընըն զրա'աթը,
իւշիլիլիլիլիլ էճտատտան զալմա ըլվա-
յէթլէր տա'իլիլիլ տիր: Հէր նէ գատար 'ու-
մուլըն տիլզաթընը ճէլզ էտէն պուլար-
տան իլքի օլունալ իսէ տէ, հազիլզաթէն տա-
հա մուհիլմիլ իլքիլիլիլ տիր: պա խուսուս
տահա հազըն վալթըլարա գատար քէշիլ
զայր ի միւսթիլիլ զանն օլունան նիլէ գա-
տիլմ իսանլարըն օղունմալըլ վասըլթա-
սըլէ պու ուսուլ իլէ օլան թէհարիլ-
յաթ ֆէլզ էլ 'ատէ իլէրի կէօթիլիլիլիլ:
Պու իլքիլիլ չիւ'պէ իչիւն լալըլմ կէլէն քէ-
րէսթէ չօգճա Շարգ մէմէքէթլէրինտէ պու-
լունուպ անճազ էվլօփա սէյաշլարընըն
ճէհա ու զայրէթի սայէսիլտէ քէշիլ վէ էլ-
տէ էտիլմիլ տիր: Չիւնքիլ մէզքիւր էսէր-
լէր պալըճա մանսաթըլարտա ըհիլպէ-
րին հէպէրինտէ պուլունմալըլ, անլէր տա-
խի պուլարըն զըյմէթիլիլ թանըմալըլա-
լընտան, անլէրտէն նիլէլէրիլ զայ' վէ թէլէֆ
օլմուշ իսէ տէ, չօզալըլ տախի էվլօփա
միւսթիլիլիլիլիլ նազըլ էտիլմէքէ գուլը-

թարըլմըշ տըր: Պուստարըն քէսթիլիլիլ
կէօթիլիլիլ իչիւն սալթ շու գատարընը
զիքը էթտէք քէսթիլ տիր: Էլ հէլմ Լօստ-
րատա վաղը' Պիլիլիլ Միւզիլըմալա պուլն-
լարտան 70,000 գատար էլ հազըլը քիլթալ-
լար վէ թուլարըլալ մէվճուտ տըր: Պու
սուրէթտէ քէշիլ օլունուպ էվլօփալա նազը
էտիլմիլ օլան մուհիլմալ էսէրլէրտէն պիւրի
1837տէ Ֆէրզէն նամ պիւր ինիլիլ սէյհա-
հըն Մըսըրտա Նիլթիլալա պուլալըլ պիւր
մազարա տօլունուռ քիլթալար տըր: վէ
տիկէր պիւրի տախի հազընլարտա Ալիլթ-
րիա վէլիլ ի 'անըլ թարաֆընտան քէշիլ է-
տիլմիլ օլանլար տըր: Պուստար սայրտա օլ
գատար չօգ տըր քի, Գարապալտէն նամ մէշ-
հուր 'ալիլմ անլէրին սալթ ֆիլիլիլիլիլիլ
հալմազ իչիւն պիւր գալ սէնէ չալըլմըշ տըր:

Պու 'իլմիլ Նիլթիլիլիլ 'ալէմիլէ թալ-
տիլմ էթտիլիլ քիլթալար արասընտա գա-
տիլմ պէօյլէք միլլէթլէրին մուզտտուս քի-
լթալարըն տախի պուլունուռ: Իւզուռ մու-
զատտէն քիլթալարտան էօյրէնտիլիլիլ
պէօյլէք պիւր հազիլզաթ շու օլունալ քի,
հիլ պիւր տիր Սիլիլալը իլէ ըհիլիլիլիլիլ
իտտիլա էյլէտիլիլ կիլիլ թէտրիլիլ քէմա-
լէ էլմիլ օլմալըպ, խալիլ պիւր տիրին պօ-
ղունմալընտան իլէրի կէլմիլ տիր: Պու էֆ-
քէսըն թաստիլիլ իչիւն տիւնհատա զու-
հուրա կէլմիլ օլան տիրիլիլիլ պա'զը տէրէ-
ճէ միւսթալա'ալը միւսնալիլ տիր:

Թէվարիլտէ զիքը օլունան էն մէշհուր
տիրիլիլ սէքիլ իսէ տէ, Նիլթիլիլիլիլիլ իլէ
իսլամիլիլիլ տախի իւզուռ հիսապա իտիլալ
էտէր իսէք օնա պալիլ օլունա: Ֆադաթ սօն
իլքի տիրիլիլ 'ատըլ հազըրա 'ա'իլ օլալըլա-
լընտան միւսթալա'ալընտան սարֆըլ նազար
էտէրիլ: Մալալիլ սէքիլ տիրիլալթիլիլիլ
տիր: 1. Քիլտանիլիլիլ մէզհէպիլ: 2. Հիւ-
տիլիլիլ, հա'նիլ Պրահմիլիլիլիլ մէզհէպիլ:
3. Չէրտէլիլիլ (Չրադալա) իհտաա էթտիլիլ
Մատիլիլիլ մէզհէպիլ: 4. Ասիլանըն մէմա-
լիլ չարգիլիլիլտէ ճարիլ օլան Պուստա
մէզհէպիլ: 5. Գոնիլիլիլիլ իհտաա էյլէտիլիլ
մէզհէպիլ քի Չիլմալիլիլտէ ճարիլ տիր: 6.
Գատիլմ վալթտա Եուսանիլիլ իլէ իթա-
լիլալըլըն մէզհէպիլ: 7. Գատիլմ Մըսըլիլ-
րին մէզհէպիլ, վէ 8. Եհիլալիլիլիլ տիրիլ:

1. Քիլտանիլիլիլ մէզհէպիլ հազըլընտա
խաթթըլ մըլըն (օգ պաշըլ հազըլար) քէշիլ
օլունմալըլէ չօգ կէնիլ մա'լիլալթ էլտէ
էտիլմիլ տիր: Կէօթիլիլիլ քի Քիլտանիլ-
լիլ իսլթիլալտէ հէք Ալիլալ 'իսլալտէթ է-
տիլալ, ալիլալ, նէտալմէթ, կիւնալ վէ թէվ-
պէ հազըլընտա թէսալիլիլալըլ տօղրու ի-
տի: Դալիլիլ վալթըլընտան 1,000 սէնէ
էվվէլ Քիլտանիլիլ կէտիլլէ թահիլ օլուն-
նան Մէզալիլիլ հիւսն վէ ալիլալիլ տուլըլ
ճիլէթիլիլ Դալիլիլիլիլիլիլ կէրիլ զալմալ-
լար: Հէման օ վալթըլթտա Մէպիլ կիւնիլիլ
ըլ'այէթ էտիլալ, թուլթան հազըլընտա չօգ
տօղրու թէսալիլիլալըլ վար իտի: Ֆադաթ
1,500 սէնէ սօնրա օլ տէրէճէ թէտէնիլ
էթմիլիլ իտի քի, մէզհէպիլիլիլտէ սայթիլ
պիւր տօղրու շէլ զալմալըլ իտի:

2. Հիլտանիլիլիլ մէզհէպիլ հազըլընտա էն
գատիլմ քիլթալար վէտա թէսալիլիլ օլուն-
ուր: 'ալէստէվիլլէ թէսալիլ օլունուր քի
մէվճուտ օլան քիլթալարըն էն էսքիլիլ օ-
լարալ իլթիլմալէն Քիլտոտտան 2,500 սէ-
նէ էվվէլ թահիլ օլունուրալ: Հէր նէ գա-
տար պուլար միւսթիլիլիլ մատտէլէրտէն
պահո էտէրլէր իսէ տէ, Հիլտանիլիլ օլ
'ատըլալ մէզհէպիլ թէսալիլիլալըլալ տա'իլ
պա'զը տէրէճէ մա'լիլալթ վէրիլիլ: Օլ

առարտա Հինաթիւէր պիւր Ալլահա 'իպատէթ
էտիպ ախլադ հագղընտա տողրու թէսալ-
վուրլարա մալիք խալիէր, չէօյլէ քի Նոյիւն
սա'իւր պաշ պապալարըն (հաճապետ) դա-
պուլ էթաթիւքի տինտէն վեք ճիւղ'ի ֆար-
գը վար խալ: Յագաթ, պիւր դաշ տէհր սոն-
րա, Պրահմիւնէր անլէրին մէզհէպիւնի դա-
լէմէ ալտըղլարընտա, հէր նէ գատար ախ-
լադ հագղընտա թէսալվուրլարըն տողրու
խալի իսէ տէ, չօգ իւրաշարա վէ չօգ պա-
թըլ ի'թիգաալարա ինանըրլար խալ: Յա-
գաթ պու կիւն Հինաթաթանտաքի վուրթ
քեանիւնէրին պու գատիւմ քիթապլար
հագղընտա չօգ մա'լիւմաթլարըն օլմաադը-
տան պաշգա, թա'լիւմ էթաթիւքի չէյլէր օլ
մուգատտէս 'ատտ էթաթիւքի քիթապլա-
րըն թա'լիւմաթլարա ապա պէնպէմէզ: վէ հաթ-
թա էհալինին էքսէր գըսմը էօյլէ քիթապ-
լարըն մէվճուտիւթիւնի սիւլէ պիւլմէզլէր:

3. Ձէրաթէթին (Ձրադաշա) թա'լիւմ էյլէ-
տիյի մէզհէպիւն Հինաթիւքի մէզհէպի իւլէ
սըղը 'ալադաթ օլուպ, կէօրիւնիւք քի մագ-
սէտի էհալիյի վէտալարտա թա'լիւմ օլուսան
մէզհէպէ կէրի ճէլլէ էթմէք խալ: Պու մէզ-
հէպիւն Ալլահ հագղընտա պէյան էյլէտիյի
էֆքիար Պրահմիւնէրին քիթապլարընտա օ-
լան էֆքիարտան չօգ միւքէմմէլ վէ 'ալի ի-
սէ տէ, սա'իւր խուսուսլարտա թա'լիւմաթը
միւնստէպէթսիւղ չէյլէրտէն 'իպարէթ տիր:
Յագաթ պու թա'լիւմաթ տախի կիթաթէ
իֆսատ օլուսուպ անը գապուլ էտէնլէր
չիւմի 'ատէթա վուրթիւքէսթ տիրլէր:

4. Պուտտա Ձէրաթէթ կիպի քէնտի վագ-
թընտա պէօյիւք պիւր միւսիւն ի տին օլուպ,
մագսէտի ճէհալէթէ դարգ օլմուշ էհալիյի
էտաալարըն մէզհէպիւն կէրի տէօնտէր-
մէք խալ: Յագաթ Պուտտանըն չալիւրտէ-
րի անըն թա'լիւմի իւզէրինէ չօգ չէյլէր 'ի-
լալէ էտէրէք էօյլէ պիւր մէզհէպ մէյաանա
կէթիւրմիւլէր տիր քի, պու կիւն Պուտտա
էօլիւքէրտէն գըյամ էտէճէք օլտա, Պուշլար
պէնիւմ չալիւրտէրիւմ տէյիլ տիր, գիրա պուշ-
լարըն թա'լիւմաթը կիպի ապա թա'լիւմ էթ-
մէզ իսիւմ, տէյճէք տիր:

5. Գոնֆիքիոսըն թա'լիւմաթը զիքը էթ-
տիյիմիւղ օլ պիւր մէզհէպիւքտէն զիյաաթ էճ-
տաաթըն թա'լիւմիւնի հըֆը էթմէյէ միւզթէ-
տիր խալ իսէ տէ, անըն չալիւրտի 'ատտ օ-
լուսան Ձիւլիւքի մէզհէպի Գոնֆիքիոսըն
թա'լիւմիւնտէն չօգ էտնա տըր:

(Մապա'րը վար)

ԽՐԻՍՏԻԱՆԱԼԱՐԸ ԶԱՆ ԽԵԼԱՍԸ ՊԱՊԵՆՏԱ
ԶԱԼԵՄԱՆԱ ՆԷ՝ ԵՕԼԼԱՐ ԻԼԷ ԹԵՎԷԿ
ԷՏԷ ՊԻԼԻՐԻՅ

(34-մէքէն Նա-սիւքի մապա'ր)

Էյլէլ, իրաա էյլէտիյիմիւղ վա'ղլարտա
Քիթապը Մուգատտէսին քէյաալարընտան
անլէրին, հա'նի պու իւշ սընըֆտան օլան-
լարըն հանըլլարըն կէօթէրմիւլէլիւղ: Ճէ-
մա'լիւմըն էֆքաաթըն գալպէրինի ու-
յանտըրմագ, հիսսիյաթըն թէյլիւղ էթմէք,
հանըլլարըն տողրուլթիւմ վէ գապուլ
էթաթիւքի հագղաթը իճրայա գոտուրմագ
պապընտա Բապըն մու'ալէնէթի օլտըղը
հալտէ, միւնպէրլէրիմիւղ վէք կիւզէլ վասը-
թալար տըր: Օլ սէպէպտէն պիւղ վա'ղ էթ-
մէքիւք իմթիյաղըն չօգ գըյմէթի թու-
թուպ, ֆա'լտէլի պիւր թարգտա իսթիւմալ
էթմէյէ չալըյմալըն: Պա'ղէն օլմուշ տըր
քի, թա'լիւմաթ միւթէ'ալիւղ մատտէյէր,
հախօտ օլ ճէմա'լթըն ինթիյաճըյա վէք
չօգ 'ալադաթ օլմայան խուսուսլար իւզէ-
րինէ միւնպէրլէրիմիւղտէն պիւր չօգ վա'ղլար

իւլիտիւմիւղ, լաքին էօթէտէ էն մուհիւմ օլան
նօղթալար ունուտընտըն տըր: Կիւնա'ն վէ
իւշլաա հախօտ կիւնա'նքաալ վէ խէլաաքաալ
վէ պուշա միւթէ'ալլըղ խուսուսլարըն վէք
տուրու պիւր սուրէթաթ պէյան օլուսմաալ
լաղըմ տըր: «Ալլահ մէրհամէթի օլտըղըն-
տան պիւղի հէլաքա կէօնտէրմէզ» տուլղու-
սը չօգ քիմսէյէրին սինիւլէրինէ իւշմիւլ
տիր, վէ քէարը պիւր տուլղու օլտըղընտան
անը գալպէրտէն չըգարմագ վէք գօլայ
պիւր իշ տէյիլ տիր: Լաքին պէօյլէ կիւն օ-
լան պիւր իշ իճրա էթմէք էն լաղըմ օլան
պիւր պօրճուլըն տըր: Պիւղ Բապըն 'ատիւ
վէ կիւնա'նտան դայէթ իւլ դայէ նէֆրէթ
էտէն վաք պիւր գաթ օլմալլէ կիւնա'նտան
այըրմամըն օլան քիմսէյէ ճէլլի հուզուրը-
նա գապուլ էտէմէզ խալիյի վա'ղլարընտա
ալընտա վէ պիւր չօգ իսպաթիւք իւլ
անլէրէ պիւրտիւլէլիւղ: Քիթապը Մուգատ-
տէս պու խուսուսը խաֆիֆէ կէյմէմիւլ
տիր: Քիթապը Մուգատտէսին վէրլիւմէսին-
տէն հա'նի պու տըր: Օլ սէպէպտէն անըն
պիւր չօգ սա'նիֆէյէրի պուշու թա'լիւմ էտէն
քէյաալար, նագլիյէթիւք վէ միսալլէր իւլ
տօլմուշ տըր: Սնըն իւք պապլարընտա կիւ-
նա'նտա հաշայանլարըն սու թուֆանը իւլ
հէլաք էտիւմէսինն նագլիյէթիւքի վէ սօն
այէթիւքիտէ իսէ «Գօրգաղ վէ իմանըղ
վէ մէքրուս վէ գաթիւ վէ . . . քէաղիւ
օլանլարըն հիսսէսի աթէլ վէ քիւքիւրտ իւլ
հանան կէօլիւն իշիտէ օլաճագ տըր» սի-
ճիւլինի պուշուրըն: Էֆէնտիմիւղ «Օլ գէ-
ման անլէրէ սիլի ապա թանըմաթը, պէ-
նիւմ հանըմտան կիտիւնիւղ, էյ ֆըսը իւլէ-
յէնլէր» տէյիւ 'ալէնէն սէօյլէյէճէյիւմ» դա-
պիւլիտէն քէյաալարըն վէ, «Էյլին գուլ իւ-
զէրինտէ պիւնա էտէն անագ ատէմին»,
«տէլլէնին», «օլլուսա տիւլիւն էտէն վա-
տիշանըն», «օն պաքիւրէնին», վէ չօլ «գէն-
կիւնին» թէմսիւլէրի իշպու հագղաթը թա-
տիւղ վէ թէ'քիտ էթմէզլէր մի: Տէմէք տիր
քի Ալլահն մէրհամէթինէ կիւլէնէրէք կիւ-
նա'նտա հաշայանլարըն խէլաաքաալ իւմիւ
հօգ տըր, վէ «Մուշթաղըր օլմաաղլարը
սա'լթաա Իպն իւլ ինսան կէլէճէյի» էճ-
տէն հալլէրի դայէթ թէհիւքէլի տիր: Պու
հագղաթը վա'ղլարընտա հէմ թէվպէսիւղ
կիւնա'նքաալարա հէմ տէ անլէրին թէհիւ-
քէսինի էյիճէ կէօրմէյէն իսթիւլիյանլարա
պէրրագճա էօյրէտէլիւմ: Քիթապը Մու-
գատտէս պու մատտէյէ պու տէրէճէ էհէմ-
միւլէթ վէրմիւլ իւքն պիւղ իմալ էտէ պիւլիւր
միւլիւղ: վէ էտէր իսէք ճէլաաղը գալաճագ
մը իւղ, իսայր, աթիւթլարըմ, էկէր թէվպէսիւղ
ճանլարըն «հաղէր էթաթիւք իսէք, Բապը
անլէրին գանըն պէ'է էլիմիւղտէն թալէպ
էտէճէք» տիր: Իմտի «Պիւլէնտ ալալլէ չա-
ղըրալըմ, սէսիմիւղի էսիւրկէմէյէլիւմ», վէ
«Բապըն գալմընա իսեանլարըն վէ պէթի
Յալիւրա կիւնա'նլարըն» վէ անըն թէհ-
իւքէսինի պիւրտիւլէլիւմ: «Կիւնա'ն իւլէյէն մէ-
լա'իւքէյի էսիւրկէմէյէն», վէ «Յաաղլարըն
տիւնաալ իւլէրինէ թուֆան կէթիւքէն» վէ
«Սօնրա ֆըսը իճրաալընտա պուշուսաճաղա-
րա իպրէթ իշիւն Սողոմ վէ Գոմօր չէհր-
լէրինի քիւլ էտէն», «Տիրի Ալլահն էլլէրի-
նէ տիւշմէսի հէյպէթիւլ տըր», «չիւնքի
թէվպէ էթմէյէնլէր իշիւն «Ալլահըն Էլէֆ-
է'էն «Էլէն Էլէն» էկէր պիւղ պու հագղաթը
լաթիֆ ամմա միւ'էսսիւր պիւր թարղ իւլ
թաղաթիւ էտէր իսէք, կիւնա'ն էսիւրլէրինի
աղղընտան «Նէ հալմալընը քի խէլաա
պուլալըմ», սու'ալընըն իշթիյաղլէ իրաա
օլուստըղըն կէօրէճէյիւղ: Օլ վաղթ գօն-

չուլարընըն թէհիւքէսինի լա'իւղի վէճ իւզ-
րէ կէօրմէյիւղ տէ գայաաղճա տուրան չօլ
պիւրաաթիւքիմիւղ անլէրին թէհիւքէսինի
չիւմի թէքմիւլէն անլալըպ պիւղիւմ իւլ պիւր-
լիքտէ խէլաաքաալ հօլուշը չօգ մուհապէթիւ
անլէրէ թա'րիֆ էտէճէքէր: վէ կիւնա'ն
ուշղուսընտա օլանլարը տա արայըպ Յիսուս
խէլաաքաալ գաղղուղլաճաղլար տըր:

Վա'ղլարընտա «Կիւնա'ն վէրալի իւճ-
րէթ էօլիւմ» խալիյին թա'լիւմ էթաթիւքէն
սօնրա՝ իսթիւլիյանլարըն պու խուսուստա
պօրճու նէ խալիյի մատտէսին կէլէրէք
Քիթապը Մուգատտէսին «Էօլլէմէ կէօթիւ-
րիւլէնլէրի գուրթարմագտան, վէ գաթիւ օ-
լուսմագ իւզրէ պուշուսանլարը խէլաա էթ-
մէքտէն կէրի տուրմա: Իշթէ պիւղ պուշու-
պիւլմէալը տէր իսէն, գալպէրի վէյն էտէն
մուլթաղա անլար, վէ սէնին ճանընը հըֆը
էտէն պիւլիւր, վէ ատէմէ 'ամէլինէ կէօրէ
միւքիւքաթ էտէր», քէյաալ մուճէպիւնէ
հէլաք հօլուստա օլան ճանլարըն խէլաալ
իշիւն չալըյմագ իսթիւլիյանլարա նէ գա-
տար մուհիւմ պիւր պօրճ խալիյին, վէ «Ի-
շէ'էն կէլ տէսին» քէյաալ անընտընտա
պու հէ իսթիւլիյանըն պօրճու խալիյին
միւքիւքիւք տէլիւլէր իւլ թէսպիւթ էյլէյէլիւմ:
Ճան խէլաալ իշիւն չալըյմագ պօրճլարը
օլտըղըն գալպ իւլ իգրար էթմէյէն քիմ-
սէլէրին հանըլմը խալիւքէրինի կէօրմէյէրի
իշիւն մա'լիւմ հագղաթլարը կէօլլէրի էօ-
նիւնէ տիւլէլիւմ: Սնլէրէ կէօթէրէլիւմ քի
գօնշղուսընտա աթէյէ տիւլիւլ շօլտըղըն
կէօրիւպ տէ օլ պիւր թարաֆա սալուշան
հախօտ միւլիւք պիւր իւլէթէ տիւլար օլ-
մուշ օլան քիմսէյէ քէնտիւն անըն վասը-
թաալլէ չիֆա պուլմուշ օլտըղը հէքիմի
խապէր վէրմէքտէն իմթիւնա' էտէն քիմսէ-
լէր գաթիւ սայըլտըղը թաղաթիւքէն գօնշղ-
սընը կիւնա'ն աթէյի իշիւնէ կէօրիւպ տէ
գուրթուլմաալըն չալըյմայան տաճա պէօ-
յիւք պիւր գաթիւ սայըլաճագ տըր: վէ էկէր
Յիսուս պիւնիւյէ մուհապէթիւ պիւղի սէ-
վիւղ վէ թաճ ու թախթընը կէօրտէ պրա-
ղըպ պու տիւնալա կէլտի վէ խաշ իւզէ-
րինտէ միւլալարէք գանըն տէօթու իսէ,
պիւղ քէնտի պիւրաաթիւքիմիւղի էլիւնէ վէ
տիւքքէանըն կիտէրէք Յիսուսըն պու ճէ-
լիւ մուհապէթիւնի անլէրէ թա'րիֆ էթ-
մէքտէն գալընա պիւլիւր միւլիւղ, վէ պէօյլէ
էտէր իսէք, «Պէն սիլի սէվիլիւմ միսիւլիւ
պիւրի պիւրիւլի սէվիլիւղ» տէյիւ թէնպիւն
էտէն գաթըն հուզուրընտա տուրա պիւլիւր
միւլիւղ: Պու խուսուսլարը վա'ղլարընտա
էթաթիւքէն պէյան էթաթիւքի թաղաթիւքէն
անլէրին չալըյմագ վա'ղլէրին պօրճը օլտը-
ղը կիւլի, քէնտիւքիւք տէ պօրճը օլտըղը-
նը գապուլ էտէրէք իւլէմէյէ պաշայաճագ-
լարը վէք ինթիւմալ տըր: Ձիւնքի 'աճէպա-
լարը վէք ինթիւմալ տըր: Ձիւնքի 'աճէպա-
լարըն քէնտի խէլաալ իշիւն իպրաղ էթ-
միւլ խալիյի մուհապէթիւնի հէլաք հօլընտա
պուշուսանլարըն աճըլը հալլէրինի վէ «Էօ-
լիւմտէն ճան գուրթաալարըն» «Ելըլտըղ-
լար կիւլի էպէտ իւլ էպատ զիյաաալ օլա-
ճագլարըն» թաճմ կէօրիւք տէ էինէ վա-
ղիֆէսիւքէն տուրա պիւլիւր: Խայր, անըն Ե-
սայի կիւլի տէր հալ «Իշթէ պէն, պէնի
կէօնտէր» տէյէճէյինէ չիւպէ հօգ տըր:

Խէլաա միւլթաթիւքիւք նէյրի իշիւն մու-
գատտէմա իւլէյիւղ տէ չիւմի իւմիտիւղիւք
իւլ իւլէմէյի պրաղմը օլանլարը թէքրար
դայրէթէ թահրիւք իշիւն տախի վա'ղլարը-
մըլ էյի պիւր վասըթա օլա պիւլիւլէր: անլէ-
րէ Քիթապը Մուգատտէսին զիքը օլուսան

վա՛տարը վէ օլ վա՛տարըն կէրէք դատիմ-
տէ վէ կէրէք հալը հազըրտա իճրա օլուն-
մըլ վէ օլունմադտա իտիլինի վէ պու եճ-
տէն պիզէ սապը իլէ վէ իման իլէ տէվամ
էթմէք ֆարգ օլտըղընը էօյրէտէլիմ: Վէ շու
պիր ճիհէթի տէ պէյան էյլէմէյէ ունութմա-
յալըմ քի հէր իւմիտսիղլիյէ տիւշէն քիմսէ
իլլէմէսինին թարղընտա 'աճէպա նէ՛ գու-
սուր վար իտիլինի արաշտըրըպ պուլտըգ-
տա օլ գուսուրը իսլահ էթմէլի տիր: Եկէր
անլէր Պետրոս վէ րէֆիզլէրի կիպի «Պիւ-
թիւն կէճէ չալընըպ պիր չէյ» թուլթամա-
մըլլար իսէ, աղը պիր տէֆ'ատա Յիւսէ-
«էօյլէն» աթմագ, շիմտիլէտէք պազա թա-
րաֆլարա աթմըլլար իսէ պիր տէֆ'ա տա
«գալըղըն» «աղ» թարաֆընա աթմագ լաղըմ
տըր, վէ օլ վաղթ քիւլլիյէթլի պալըգ չէ-
վիլիլէճէք տիր: Բապըլըն վա՛տարընա ի-
ման էտէրէք ճէսարէթլէնմիշ օլան պու
իւրիսթիյանլար արթըգ իւմիտ իլէ իլլէյիպ
մուլաֆֆաղիլէթ նիշանէլէրի տախի կէօր-
մէյէ պաշլատըգտա, շիքէայէթի թէրթէ
Բապըլըն «Խորայէլտէ Պա՛տա տիղ չէօքմէ-
միշ վէ աղըղ իլէ անը էօվմէմիշ օլան» վէք
չօգ քիմսէլէր ալը դօմուշ իտիլինի կէօրէ-
րէք ճէսարէթլէ հէրարէթ քէսպ էտէճէք
տիրլէր:

(Մապա՛րը վար)

ՄՈՒՍՏԷԼԱՅ Ը ՀԱՐՊԻՅԷՏԷ ՀՈՒՍՈՒԼԷ ԿԷԼԷՆ
ԻՍԼԱՅԱՅ

(30-նոյն հոգիւնէն մապա՛ր)

Մապա՛րը ի զայր ի մոնիւալա (guerella): Մու-
գատտէմա զիքըրի սէպգաթ էյլէտիլի իւղրէ,
տէվլէթլէրին զէմանը մուհարէպէտէ պիր
նիզամ սէվէ էթտիլէրի 'ասաքիր ի մուհ-
թադամատան մա՛տա պիր թաղըմ էֆրատը
էհալի տէվլէթ ի մէթպուլէլէրինտէն մէ՛-
զունիյէթ իսթիհալ էտէրէք, պէօլիւք պէօ-
լիւք շուրտա պուրտա մուհարէպէ իլէ իշ-
թիղալ էտէրէք տիւշմէնին իլէրլէմէսինէ
մուգալէմէթ էթմէքտէ պուլունուրլար:
Փաղաթ պու նէվ՛ ճէմ՛իլէթ ի մուհարիպէ
'ասաքիր ի մուհթադամա միսիլիւ էլլիսէ ի
րէսմիլէ իլէ միւլէպպէս օլուպ տա գալա-
'իտ ի հարպիլէյէ րի՛այէթէն մուհարէպէ էթ-
մէվլէր, իլլա 'ատի էհալի էլլիսէսինի լա-
պիս օլուպ, տիւշմէն իլէ զայր ի նիզամի
պիր սուրէթտէ ճէնք էտէրլէր: Ես՛նի փու-
սու գուրուպ կիղլի պիր թարղտա տիւշմէ-
նէ հիւճուլմ էտէրլէր: Սիլահլարը վէ հարէ-
քէթլէրի մուհթադամ օրտուլարտան ֆարգ-
լը օլուր: պինա՛ն 'ալէյն տիւշմէն 'ասաքի-
րի պուլնլարը հէյ՛էթ ի 'ասաքիլիյէտէ կէօր-
մէտիլէրի սէպէպտէն պուլնլարըն 'ասաքի-
ր վէ կախօտ 'ատի էհալի օլտըղընը էյիճէ
ֆարգ էտէմէյէրէք, չօգ տէֆ'ա միւլէղար-
րիլ օլուրլար: հէմ տախի պաշը պօղուգ
'ասաքիլէր րասթ կէլաթլէրի եէրլէրի եաղ-
մա էտէրէք պէօյիւք խասարաթը մուճիպ
օլուրլար վէ էլլէրինէ տիւշէն էսիլլէրէ վէք
զալլիմանէ վէ վահշիյանէ մուհամէլէ էտէր-
լէր: հաթթա անլէրի իտամ էթմէք տէրէ-
ճէլլէրինէ տէք կիտիյօրլար: Իմտի պու էս-
պապա միւլալէնի տիր քի պուլնլար հու-
գուգը հարպտան իսթիֆատէ էտէմէլլէր,
չէօյլէ քի հիյն ի հաճէթտէ տիւշմէն էլլինէ
տիւշէլլէր իսէ, պիլ մուգալէլէ անլէրէ մու-
'ամէլաթը ճէղա՛լիլ ի չէտիտէ թէճվիլ գը-
լընըպ, հաթթա իտամ տէրէճէլլէրինէ գա-
տար ճէղա կէօրիւրլէր:

Թէվարիս ի սիյանիլէնին պէյանաթընա
նաղարէն, Ալմանիա տէվլէթի Ֆրանսա իլէ
օլան մուհարէպէ ի ախիլէսինտէ Ֆրանսա

հիւքիւմէթի թարաֆընտան մէ՛զունիլէթ
իսթիհալ էտէրէք տիւշմէնէ մուգալէմէթ
էթմէք իւղրէ հարպա իլլէթիւք էտէն 'ա-
սաքիր ի զայր ի մուհթադամանըն չէքլի
'ասաքիլիտէ օլմալըպ, պիր գուրշուն մէնղի-
լի մէսաֆէսինտէն տախի կէօրիւմէմէլէ-
րի կիպի, գալա՛իտ ի հարպիլէյէ գարշը
պա՛ղը մուլալիֆ հարէքէթտէ պուլունմա-
լարը սէպէպիլնտէն անլէրի գուրշունա տիղ-
մէյէ գաղըղմըլ տըր:

Տէվլէթլէրին հիյն ի մուհարէպէտէ պու
նէվ՛ 'ասաքիր սէվէ էթմէլլէրի ճա՛լիլ օլուպ
օլմալըղընա տա՛իլ պէյն էլ միւլէլլիֆին
իսթիլաթը արա մէվճուտ տըր: Պա՛ղը
էրպապը հուգուգ տէրլէր քի, «Մուհարէ-
պէ նա չէրի՛ եա հազգսըղ պիր մուհամէլէ-
նին թաղմին եա իհաղը տէմէք օլտուգճա,
պու նէվ՛ 'ասաքիր տիւշմէնի միւսալէհայա
մէճպուր օլմաղա տէլիլ, իլլա եաղմա վէ
զարէթ կիպի մուհամէլաթը վահշիյանէ իճ-
րա էտէրէք, էլ եէվմ շիմտիլէր իսլահ օլուն-
մըլ հալընա վասըլ օլան հուգուգը հարպ գա-
լա՛իտինէ մուլալիֆ հարէքէթտէ պուլուն-
շույօրլար, վէ հարպըն մագսէտ ի ապիսինէ
տախի պիր խըղմէթլէրի օլմայօր, վէ հէմ
թուլթուրըղլարընտա տախի չէտիտ միւ-
ճաղաթա կիրիֆթար օլմալարը վէ սա՛իլ
պու կէօնէ հալլէր սէպէպիլնտէն պիղ զաթ
տէվլէթ ի մաթպուլէլէրինէ տէ գաղարըլ օ-
լույօրլար: պինապէրին պու ուսուլըն տա-
խի լաղլ օլունմասը միւհասիպ տիր:» Է-
հէմմիլէթի էվլէլէրի կիպի օլմալըպ եիւղտէն
տիւշմէք իւղրէ տիր: Մուհարէպաթը պահ-
րիյէտէ գա՛րա՛նէ՛ 'ատէթի լաղլ օլունտըղը
կիպի, պուլունն տախի լաղլ օլունմաղը
կիւն չօգ ուղապ տէլիլ տիր:

Իլլէնա՛ն էլլա՛ն: Էղմանը գաթիմտէ ի-
քի տէվլէթ միյանընտա մուհարէպէ գու-
հուր էթտիլի սըրտատ թարաֆէյն ի մու-
հարիպէյնին պիրի ճանիպիլնտէն պիր գալա՛-
նըն թէսլիմի եա պիր միւլթարէքէնին թէ՛-
մին ի իճրատը իլլէն պիր թէ՛անհիւտ էտիլտիլի
հալտէ, պու թէ՛անհիւտիւն թէքմիլի իյֆալը
պապընտա պա՛ղը գաթիլթանը 'ասաքիլի եա-
խօտ էշրաֆանը մէմէլէթը րէհն մագաճըն-
տա տիկէր թարաֆա թէսլիմ օլունուր իտի:
Մէղքիւր թէ՛անհիւտ իճրա օլունմատըղը
թաղտիրտէ մէրհուն օլան էլլապ չէտիտէն
թաղէիլ օլունուպ, նիչէ սըրալարտա ի-
տամ տախի օլունուրլար իտի: Պու ուսու-
լըն քիւլլիլէն մուղալիլ ի 'ատլ ու հաղա-
նիլէթ պիր գալիտէ ի վահշիյանէ օլտըղընը
տէմէյէ իւղղուլմ եօղ տըր: Ախիլլէրին գա-
պահաթ եա եալանը իլլէն պիր խալը պի-
սուլարըն գանլարը սէլլ կիպի աղըպ կիթ-
տիլինի խալալ էտէն պիր քիմսէ վահշիլէթ
վէ ճէհալէթին օլ զէմանլարտա նէ տէրէճէ-
լէրէ վարտըղընը տէք էտէճէք տիր: Լա-
քին սէվլինիլիլ քի 'ատալէթ նէհիլլէրինին
սուլարը շու 'ատէթ ի քէրիհէյն մուհարէպէ
մէյտանլարընտան քէսմիլէն սիլիպ սիւ-
փիւրաթի վէ տէրեա ի նիսեանտա էպտէն
մահլ ու նապէտիտ օլմագ իւղրէ գարգ էյ-
լէտի, չէօյլէ քի իրթիհանը էլլապ ուսուլը
պիր տահա գուհուր էթմէյէճէք տիր:

Մէճընա՛նէ ի հապ: Մա՛լիւմ տիր քի, պիր
թաղըմ 'ասաքիր մէճընա՛ն օլուպ արթըղ
սիլահ թուլթաղ պիր հալէ կէլէրէք մէյ-
տանը մուհարէպէտէ տիւշէլլէր, Էղմինէ ի
գաթիլմէտէ իշղուլ մէճընա՛ն հայաթ վէ
խէլաստան արթըղ իւմիտլէրի քէսիլմիշ օ-
լարագ էօյլէճէ 'էօմրիլլէրինէ էնճամ վէրլիլէր
իտի: անլէրին տայանըլմաղ ֆէրեատ ու
ֆիղանլարընա վէ սէմանըն գուշլարընը

պիլէ կէօղ եաշլարը տէօքմէյէ մէճպուր գը-
լան ա՛ն ու էնիլլէրինէ իհալէ ի սէմ՛ ի թէ-
րահիւմ էտէն ասլա պուլունմաղ իտի: Պիլ
'աքս 'արապալար, աթլար վէ օլ գուտուր-
զան ճանիլլէրին վէ 'ասաքիլլէրին այաղա-
րը ալթընտա էգիլիպ թէղ րիշթէ ի հայաթ-
լարը գաթ՛ օլունարագ պիր ան էվլէլ պա-
տէ ի էճէլի նուշ էտէրլէր իտի: հաթթա
տիւշմէն օլան թարաֆ թարաֆը տիկէրին
մէճընալարընա ասլա րու ի մէհամէթ
կէօթէրմէտիքտէն մա՛տա շու պիշարէլէ-
րին սէֆիլ հալլէրինտէ եարը էօլմիւշ օլան
հայաթլարընա գաթտ էթմէքլիլ րէղալէթինի
իրթիքիւպ էտէր իտի: Սօնրալարը պիր
տէվլէթ մէյտանը մուհարէպէտէ տիւշէն
մէճընալիլին թէտալիլի իլլէն խասթալա-
նէ վէ հէքիլէր կիպի պա՛ղը թէտարիքիւթը
սըհիլլէ թէրթիպ էլլէտի իսէ տէ, տիւշմէն
թարաֆընտան պու խասթալանէլլէր թախ-
րիպ, վէ տէրունիտէքլիլէր գաթլ եա էսիր
էտիլլիլէր իտի, չէօյլէ քի պու թէգատուլմ
մէճընա՛ն ի հարպըն մէնֆա՛լթընա պէլլի
պիր խըմմէթ էտէմէյէ իտի:

Լաքին միւրուրը զէման իլէ մէհամէթ
վէ ինսանիլէթ չէպնէմի շու թաշ գայալա-
րը եուճալարը, պու վահշիլլէթի տախի
թէմէլլէրինտէն սարսուր, վէ 'ատալէթ տալ-
ղալարընը տարպէլլէրինտէն եղըլըպ եէր
իլէ եէքսան օլուր, վէ հալը հաղըրտա մէճ-
ընալիլ հազգընտա տախի պէօյիւք պիր իս-
լահաթ մէյտանա կէլտի: չէօյլէ քի մէյտանը
մուհարէպէտէ պա՛ղը մէվլէթլէրտէ սապիթ
վէ սէյար խասթալանէլլէր ինչա օլունուպ,
մէճընա՛նին թէտալիլինէ մէ՛մուր պիր
թաղըմ աթլապա վէ սա՛իլ իստէմէ թէ-
տարիք օլունուր, վէ մէյտանը մուհարէ-
պէտէ տիւշէն մէճընալար խալարալար կէ-
թիլիլիպ թէտալիլ օլունուրլար: Պու խա-
թալանէլլէր սալթ տէվլէթ ի մէթպուլէլէ-
րինին մէճընալարընը թէտալիլէ մէ՛մուր
օլմալըպ, իլլա միլլէթ եա մէղհէպ ֆարգը-
նա պաղըլմայարագ ճիւմէ մէճընա՛նին
մուսալաթէն մուհամէլէ ի մէհամէթքէա-
րանէ կէօթէրլիլիլ: Կէրէք խասթալանէ-
լէր վէ կէրէք խասթալանէ մէ՛մուրլարը
քէնտիլլէրինի թէֆրիլ իլլէն իւղրէլլէրինտէ
գըրմըղը պիր խաշ թաշըրլար: պինա՛ն 'ա-
լէյն պուլնլար պի թարաֆ 'ատտ օլունուպ
տիւշմէն 'ասաքիր թարաֆընտան իղթի-
նամ օլունմագ եա էսիր էտիլմէք կիպի
մուհամէլաթը հարպիլէ պէլլիլլէրինտէն
քիւլլիլէն մա՛սուր տըրլար: Իմտի պէր
վէճն ի պա՛լա զիքը օլունտըղը իւղրէ, գա-
տիլլէրտէ պինլէրճէ մէճընալար մուհարէ-
պէ մէյտանլարընտա տիւշիւպ ա՛ն ու էնին-
լէր իլէ թէսլիմի րուճ էտէրէք սէվլիլիւ
վալիտէյլլէրինի թէսէլլիսիլ պիր մէ՛յուլիլլէթ
տէրեալը իլլինէ գարգ էտէրլէր իտի: Էվլէթ,
պու իսլահաթ սայէսինտէ տիր քի, անլէր
խասթալանէլլէրին սըհիլլէթալիլ օտալա-
րընտա րահաթ էտիլլէր չօղլարը տա-
խի էօլէճէք եէրտէ 'աթիլլէթլէրինի քէսպ է-
տէրէք սէվլիլիւ վաթանլարընա սէլալմէթլէ
'ալտէթ էտէրլէր, իլլէթ պու տա՛իլլէրտէ
հուսուլէ կէլէն իսլահաթըն տախի աղ պէ-
րէքէթլէրի մուճիլ օլմամագտա օլտըղը
չիւպէտէն վարէսթէ տիր: Լաքին ֆէրա-
մուշ օլունմամալը տըր քի, հաղիլաթ եաղ-
մուրլարը վասըլթասըլլէ փօլիլիլա պաղ-
չէսինտէ նէլլ ու նէմա պուլան «մուհարէ-
պէտէն մագսէտ թէլէֆ ի էլլապ տէլիլ տիր»
թէսալիլուրը աղաճլարընը լէղիլ մէյլլէսի
տիր:

Ս. յիթապ ԿԱՐԱՊԵՏ Թ. ԳՈՒՆՏԱԳՅԱՆ
Մ. Թ. ԳՕԼԵՃ

Եարըն կէնճէրին տու՛ա մէճիլի սա՛լթ
ճտէ Ամէրիկան խանը 'իպատէթխանէսին-
տէ ին՛իպատ էտէճէք տիր:

ՃՐԱՆՍԱ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸՆԸՆ ԻՆԿԻԼՔԵՐՐԱՅԱ
ՄՈՒՎԱՍԷԼԷԹԻ

«Րէ՛լս ի ճիւմհուր Պարմաչետա ինէ
Գօնկրէ թարափտարանը 'ասաքիրի մի
յանէսինոէ վարկարէզօ գուրպինտէ փէք
չէտիտ պիր մուհարէպէ պաշլամըջ օլուպ,
պիրինճի միւսատէմէ Աղօնդանիա նէհրի
աղղընտա վուղո՛ւ՝ պուլմըշ, վէ պու պիւ-
րինճի միւսատէմէնին նէթիճէսի հիւքիւ-
մէթ 'ասաքիրինին մաղլուպիյէթինտէն 'իւ-

պարէթ պոլուսմը տըր: Թէքմիլ պիր կիւն տէվամ էթմիլ օլան գանլը վէ չէտիտ պիր մուհարէպէտէն սօնրա րէ"իս Պալմաչէտա- նըն 'ասաքիլի պիր սուրէթ ի մուսթադա- մատա կէրի չէքիլմիլ, վէ հէր իքի թա- րաֆտան մուհարէպէտէ կիրիլէն 20,000 քի- շիտէն 3,000 մագթուլ վէ մէճրուհ օլտըղը թախմին էտիլմէքտէ պոլուսմը տըր: Մու- հարէպէ իւշ կիւնտէն պէրու տէվամ էթ- մէքտէ օլուպ, նէթիճէ ի գաթիլէ հէնուղ անլաշլաւամը տըր:

—Յորանսա իլէ Փրուսիա պէյնիտէքի մուհարէպէ ի ախիլէյէ տա"իր միւթէվէֆֆա Մարէշալ տը Մօլթըք թարաֆընտան թէ"- լիֆ օլուսան էսէր Օգոս. 22տէ մէվգի' ի ինթիշարա վաղ' էտիլմիլ տիր:

—Փէթրապուրկտա չըգան Նաֆէ Վէֆֆանըն Օգոս. 23 թարիլիլէ նէշը էթմիլի պիր խապէրէ նաղարէն, Շուրա ի տէվէթ էնէ- պիլէրին Րուսիատա իգամէթլէրի սէլաճիլէ- թիլիթանտիտ էտէն պիր գանուլ լաիհասընը միւղաքէրէ էյլէմիլտիր: Իշպուլաիհա աճքեա- մընճա, էնէպիլէրին չէճիլէր խարիճիտէ թէմէքքիւն էթմէլէրի վէ օրալարտա արա- զի եախօտ խանէլէր իշթիրա եախօտ իսթի- ճար էյլէմէլէրի թանթը մէմուհիլէթէ ա- լընմը տըր: Գանուլը մէքքիլը աճքեամը պա'ղը վիլայէթլէրտէ վէ խուսուսա Վօլինի գըթ'ասընտա մաղիլէ տախի շամիլ օլաճագ տըր: Վիլայաթը մէգիլըքէ քէյլէրինտէ էնէպիլէրէ 'ա'իտ օլան արաղի թարաֆը հիւքիւմէթտէն իսթիմալք, վէ սահպիլէրի վաթանը ապիլէրինէ ի'ատէ օլուսմագլար տըր:

—Փրուսիանըն Թրէվ նամ չէճիլիտէ հաղ- րէթ ի 'Իսանըն ճիւպպէսի Օգոս. 20տէ էն- դարը 'ամմէյէ վաղ' օլուսմագլար պաշլամը տըր: Փափա հաղրէթլէրի մէքքիլը ճիւպ- պէնին մէվգի' ի թէմաշայա վաղ' օլուսմագլար մէ' գուհիլէթիլի միւթէվգամիլ օլան մէք- թուպընտա անըն իքի ալ էնգարը 'ամմէյէ վաղ' օլուսմա պիլէնէյիլի պէյան էթմիլ իսէ տէ, Թրէվ Լալիկոպուսը Գօրիւմըն անը ալ- թը հաֆթատան զիյատէ մէվգի' ի թէմա- շայա գօմաղա նիլէթի կօգ տըր: Ճիւպպէ մէվգի' ի թէմաշայա վաղ' օլուսմագլար էվ- վէլ 1 1/2 միլիտէն քիմսէ անը զիյարէթ էթմէք նիլէթիլիտէ օլտըղարընը իլան էթմիլ օ- լուպ, զիյարէթիլէրին 'ատէտի 2,000,000ա պալիլ օլաճաղը մէ'մուլը գալի պոլուսմ- մը տըր: Եպիսկոպոս Գօրիւմ տէյօր քի, թէպէրրիլքեաթըն (մասուհ) 'ուսմուհն շա- յանը թա'ղիմ օլմալարընա ի'թիրաղ էթմէք կիւնան իսէ տէ, հէր քէսին խուսուսի պիր թէպէրրիլքեաթըն սընէթիլի տա"իր պիր ֆիքը վիշտա էթմէսի ճա'իլ տիր: Րուսպան կիւրուհընտան էքսէրիլին իտտի'ասընճա, էհալիլի տինտարըղա թէշլիլէ էթմէյէ պիր վասըթա օլտըգճա մէքքիլը ճիւպպէնին Բրիտտոսըն ասըլ ճիւպպէսի օլուպ օլմամա- սընտա պիր պէ'ս կօգ տըր: Էվրօփատա Բրիտտոսըն ճիւպպէսիլէ մալիք օլտըղարը իտտի'ասընտա պոլուսման սա"իր պիր գալ ջիլիսէ տահա մէվճուտ օլուպ, րիվայէթէ նաղարէն, մէքքիլը քիլիսէլէր Թրէվ քիլի- սէսինտէքի ճիւպպէսիլէ մէվգի' ի թէմաշայա վաղ' օլուսմագլար 'ալէյիլիտէ վիթթէսթօ էյ- լէմիլէր տիր: Յորանսատա վաղը' վէ իշպու- քիլիսէլէրին էն պէլիլէրինտէն օլան Ար- ժէնթիլէլ քիլիսէսինտէ ասըլ Բրիտտոսըն կիլիլ օլտըղը ճիւպպէ իսիլի իտտի'ա օ- լուսման պիր ճիւպպէ վար տըր: Պա'ղը քիմ- քէլէր Արժէնթիլէլ քիլիսէսինտէ պոլուսմ- նան ճիւպպէ իշպաքիարըմըղըն չօճուղը-

ղընտա կիլիսիտիլ, Թրէվ քիլիսէսինտէքի իսէ, Րօմա 'ասքէրլէրինին Բրիտտոսըն խաշ- լանտըղը զէմանտա գուր'ա աթարաղ թագ- սիմ էթմիլքէլի ճիւպպէսի տիր տէյէրէք իշպու իքի քիլիսէսինտէ արասընը պոլուսմագլար չալընըյօրլար իսէ տէ, Թրէվտէ ճարի օլան րիվայէթէ նաղարէն, իշպաքիարըմըղ ի- չիւն չօճուղըղընտա վալիտէսի թարաֆըն- տան եալիլան ճիւպպէ խարիլ իւլ 'ատէ պիր սուրէթտէ քէնտիլի իլէ պէրապէր պէյիլ- տիլիւնտէն, խաշլանտըղը զէման կիլիսիլի գաթիլան չօճուղըղընտա կիլիսիլի գաթիլան իլ էպիր իմիլ:

—Իմիլէրաթօր Վիլհէլմ իլէ Սագսոնիա Գրալը կէլէնէք հաֆթա Ավսթրիատա իճրա օլուսմագլար մանօլալարտա հաղըր պոլուս- նաճագլար տըր:

Ախիլէն Ավսթրիատա իճրա օլուսման պիր թագլիտ մուհարէպէսինտէ պիր թագլըմ եէ- նի իճատլարըն, էդ ճիւլէն հէր սօգուսան քիմսէյի անիտէ թէլէֆ էտէն զայէթ գուլ- վէթլի սուրէթտէ էլէքթրիզալանմը պիր թագլըմ թէլլէրին թէճիլպէսի իճրա օլուսմ- մագլար պոլուսմը տըր:

—Պիր Ինկիլ Վափօր գուհիլանտալընըն Թէ-Բէնէ նամ վափօրը Ինկիլթէրրատան Միւթթէնիտէ ի Ամէրիգա սահիլինէ 3 կիւն 16 սա'աթ 31 տագիլէտէ վասըլ օլմուշ, վէ պու հիսապճա վափօր սա'աթտա թագ- րիպէն 23 1/2 միլ եախօտ 54 քիլօմէթրօ մէ- սաֆէ գաթ' էթմիլ տիր քի, պու գատար սիւր'աթըն էմալի չիմիլէ գատար կէօ- րիւլմէմիլ տիր:

ՏԱԽԼԻԹԵ

Րուս ֆաթրիլի Տիյօնիսիօս էֆէնտի Սա- լը կիւնիւ սապաշլայըն վէֆաթ էյլէմիլ տիր: Միւթթէվէֆֆա ի միւշարիլէյ 1820 սէնէսի Ապրիլ այընտա Էտիրնէտէ թէվէլ- լիւտ էթմիլ տիր: Փաթրիլիլանտէն քիւ- չիւք մէ'մուրիլէթլէրինտէ իսթիլտամ օ- լուսմագլար սօնրա 1858տէ Կիրիտ մէթ- ըէվօլիտիլինէ թա'իլ օլուսուպ, օրատա 11 սէնէ գալմը տըր: 1869տա Տիմիթօղա վէ սըրասըլէ Իգնիլ վէ Էտիրնէ մէթրէ- վօլիտիլքէրինտէ վէ 'աղըպէթ 1887տէ Սեպ. 4տէ Րուս ֆաթրիլիլի մագամընա ինթի- խապ վէ թա'իլ օլուսմը տըր: Միւշարի- լէյ թարիլի մէքքիլըտէն պիր գալ սէնէ էվլէլ պիր գալ սէնէ ֆաթրիլ գա'լմագլար- լըղը վաղիլքէսինտէ տախի իֆա էյլէմիլ տիր: Միւթթատ օլտըղը վէճիլէ միւթթէվէֆֆա ի միւշարիլէյն նա'լը էլպիլի ի Րուսանիլէյ լալիս օլտըղը հալտէ սիլաճ գաթիլէլ վէ կիւմիւշ գագմալը վաթրիլիլք սանտալի ի Րուսանիլինտէ օթուրթտըրըրաղ իւշ կիւն գարֆընտա Րու'էսսա ի Րուսանիլէ վէ ա- հատտը նա թարաֆընտան էլլէրի թագ- պիլ օլուսմը տըր: Ճէնագլէ ալայը ֆէնճ- չէնպիլ կիւնիլ իճրա օլուսմը տըր:

—Էլ եէվմ չայէպտէ գօլէրայա թուլթու- լանլարըն սայընը աղալմը իսէ տէ, 'իլլէթ ի մէքքիլէ տախիլ ի վիլայէթտէ օլ գատար չօգ մահալլէրտէ զուհուր էյլէմիլ տիր քի, հէր կիւն գօլէրատան էօլէնիլէրին միգտարը- նա տա"իր մա'լիւմաթը թամմէ ալմագ մու- հալ գապիլիլիտէն տիր: Այնթապտա վէ Ուր- ֆատա գօլէրատան վէֆաթ էտէնիլ օլմուշ, վէ 'իլլէթ ի մէքքիլէլ Զրաթ նէհրիլի կէշ- միլ օլարագ Տիյարպէքիլէ սօղրու իլէրիլէ- մէքտէ պոլուսմը տըր:

—Իրան սէֆիլ ի ճէտիլի Միլգա Էս'ատ Ուլուս խան կէշէն ճիւլմ'ա էրթէսի կիւ-

նիւ Տէր ի Սա'ատէթէ միւլապէլէթ էյլէմիլ տիր:

—Րուսի Յուլիս այընտա Տէր ի սա'ա- տէթտէ 929 վէֆիլայթ օլմը, վէ պուսիլար- տան 246աղ զիւքիւր վէ 273իւ իւնաա օլ- տըղը հալտէ ճէմ'ան 519ը Իսլամ, 201ի էր- քէք վէ 161ի գատըն օլտըղը հալտէ ճէմ'ան 362սի իրիսթիլան, վէ 18ի էրքէք վէ 30ը գատըն օլտըղը հալտէ 48ի Մուսէլի պու- լուսմը տըր:

—Րէճիլին չըգան սէնէ Յուլիս հասըլա- թը 166 պին լիւրայա պալիլ օլմուշ իքէն, պու սէնէ 'այնի ալտա 181պին լիւրա հասըլ օլմուշ տըր:

—Սէր 'ասքէր զաղի 'Օսման փաշա հաղ- րէթլէրի էվլէլքի կիւն սա'աթ 6 րատտէլէ- րինտէ Պալը սէր'ասքէրիլի թէշլիլք պու- յուրմըլար տըր: Միւշարիլէյն Րու'էսսա վէ էրքէտանը մէ'մուրիլ վէ իւմէրա ի սա'իլէ թարաֆլարընտաննէրալան պաշլանտա իւ- թիլպալ էտիլէրէք, քէնտիլէրի ուսուլը գա- տիլմէ վէճիլէ սօղրուսա օտապընը թէշլիլք- լէ, մէ'մուրիլ ի միւշար վէ միւմալիլէյիւմ թարաֆլարընտան րէսմի թէպիլք իճրա է- տիլմիլ տիր:

—Սըրահմ փաշանըն Պէյգօղտա քեա'ին չիֆթիլիլի չիւքիւմէթ ի Սէնիլէ թարաֆըն- տան 54,000 լիւրա մուգապիլինտէ իշթիրա օլուսմը տըր: Մէքքիլը չիֆթիլք պիր նիւ- մուսնէ չիֆթիլիլինէ թա'իլ օլուսմը տըր:

—Պիր Թիւրք զաղէթտալըն պէյանընա նաղարէն, Բիւթանա գուրպիլիտէ վաղը' պիր գարիլտէ պիր այը գուհուր էթմիլ, վէ պիր խալը սըղըրլար թէլէֆ, վէ գուհա- ղընտա պիր չօճուղ օլարագ քէյիլէն քէնա- րընտա վաղը' պիր փուսարտան սու կէ- թիլմէյէ կիլթիլ օլան պիր գատըն իւղէ- րինէ հիւճում էտիլ գուհալընտաքի չօճու- ղը գալիտըգտան սօնրա անը փուսարըն հանընտա պուլուսման թէքէյէ սօգմուշ տըր: Վալիտէ քէնտիլին պօղուլարագ էյ- միւշ օլան չօճուղընը գուրթարագ իլին նաֆիլէյէ չալընմը տըր: Իքի եիւղիւ միւ- թէճալիլ քիմսէ թէլէֆ էթմէք իւղրէ այլը թա'իլ էթմէքտէ պոլուսմըլար տըր:

—Ումուրճա չիֆթիլիլի միւտիլի օլուպ, էշլիլա թարաֆընտան տաղա գալտըրըն Մ. Բայմօն իլիւն կէճուտէրիլէն 5,000 լի- րա ֆիթիլէ ի նէճաթ էշլիլայա ի'թա էտիլ- մէքլէ միւմալիլէյ Մ. Բայմօն սալիլմէն թախ- լիս օլուսմը տըր: Թիւրք զաղէթտալընըն պէյանընա կէօրէ, իշպու էշլիլա չէթիլ գալիլան Աթանասըն չէթէսի տէյիլ տիր:

—Թաշա զաղէթտալըն Գահրէտէն ա- լըպ նէշը էթմիլի մա'լիւմաթա նաղարէն, ճէպէլ ի Թուր թէճաֆիլքիլանտէսինտէ գա- րանթիլա պէքէյէն հաճիլէրին 15 կիւնտէն պէրու աշլալը սընհիլէլէրի ճալիլ ի մէ- նուսիլէթ պիր սուրէթտէ տէվամ էթմիլին- տէն, գօլէրանըն Մըսալ տօղրու թէվէսսիլի գօրղուլարը գա'իլ օլմուշ 'ատա ու ի'թի- պար օլուսույօր իմիլ:

—Պուլգարիսթան հիւքիւմէթի Պուլգա- րիսթան հուսուտընտա Սըրպ 'ասաքիլի- նին թօլիլանտըղըն իսթիլալար էթմէսի իւղէրինէ իշպու մոտտէյէ տա"իր Սըրպիս թան հէյ'էթ ի վիւքէլապընտան իղաճաթ թալէպ էթմիլ, վէ հէյ'էթ ի մէքքիլէտէն թէ'միլաթքիարանէ ճէվապ ալմը տըր:

ԱԳՉԵԼԵՐԻՆ ՅԻՅ'ԱԹԸ			
Օգոստոս 17/29, 1891			
Էս. ու. [գուգ. քէպլէ] 20	3	Բ. Տ. եօլ սէճմ. 66	
Թաաֆիլէ ի Տիւր. Գայմ. 17		Թաաճ. Օսմ. 77	8
ԱԳՉԵ ՅԻՅ'ԱԹԸ, լիւր 0սմ. 100 ղըշտան			
Մէճիլիլէ	407 37	Փօլ	89 25
Մէթալիլք	400	Նաֆիլէ	87 27
Պէշլէք	401 20	Գրէմիլ	51 40
Ալթըլք	403	Լիւր Ինկիլ	110 2
Մանէթ գալմէ 9 12			

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ
Ա. ՅԱՅՈՐ ՊՈՅԱՅԱՆ ՄԱԹԱՄԱՐԵՍԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՄԵՐ ՏԵՐ
Ֆիլանտրօպ Եօգուշը, Ամիրիգան խան